

Materiały Szkoleniowe
Moduł Kompetencje Społeczne

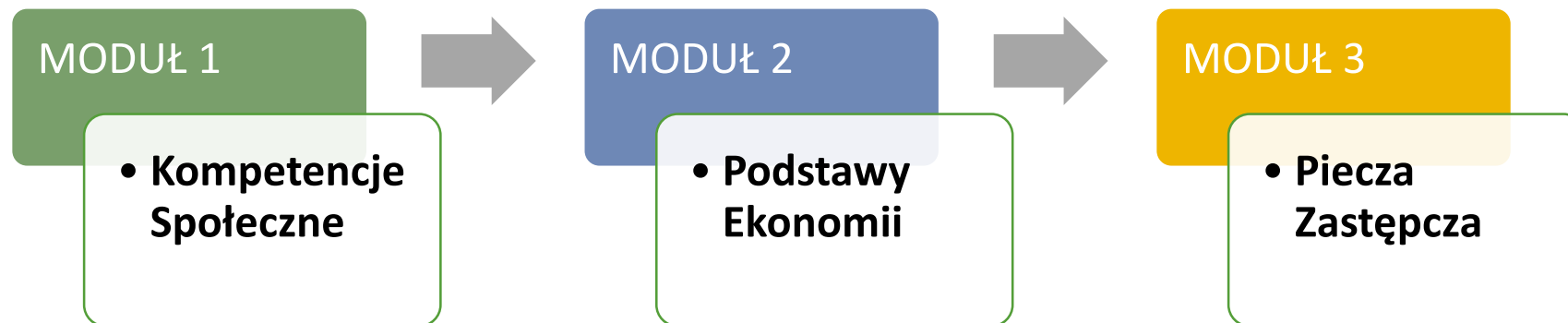
Usamodzielnieni finansowo - szkolenia dla osób działających na rzecz dzieci w pieczy zastępczej oraz ich rodzin biologicznych.

Grupa: Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej

Cele

Celem projektu jest

- podniesienie kompetencji opiekunów i osób bezpośrednio pracujących z dziećmi, młodzieżą i ich rodzinami
- co wpłynie na zwiększenie autonomii finansowej wychowanków i osób usamodzielnianych w pieczy zastępczej, oraz ich rodzin,
- a w konsekwencji zmniejszenie wykluczenia społecznego tej grupy.

Moduł: Kompetencje Społeczne

Celem modułu jest

- wyposażenie uczestników w umiejętności społeczne oraz komunikacyjne
- umożliwiające efektywne udzielanie wsparcia i pomaganie dzieciom pozostających w pieczy zastępczej oraz ich rodzinom biologicznym.

Program Modułu Kompetencje Społeczne

1. Integracja - znaczenie początkowej fazy kontaktu w budowaniu relacji - 4h
2. Komunikacja w procesie pomagania - 2h
3. Autoprezentacja i zaufanie - 2h
4. Motywowanie do współdziałania - narzędzia zbierania i przyjmowania informacji – 6h
5. Asertywność i granice w pomaganiu – 2h
6. Typologia komunikacyjna – 2h
7. Uczenie osób dorosłych i młodzieży – 2h
8. Trudne sytuacje - sposoby i możliwości radzenia sobie w trudnych sytuacjach komunikacyjnych i społecznych – 2h
9. Rekrutacja – dokumenty aplikacyjne oraz rozmowa rekrutacyjna – 2h

Zasady dotyczące uczestnictwa w zajęciach

Zajęcia 1

INTE GRA CJA

Moduł Kompetencje Społeczne

Znaczenie początkowej fazy kontaktu w budowaniu relacji

PROGRAM

- Zapoznanie się uczestników
- Omówienie celów indywidualnych
- Zasady współpracy
- Analiza emocji i oczekiwań
- Poznanie integracyjne
- Znaczenie początkowej fazy kontaktu dla budowania pozytywnej, podmiotowej relacji.
Analiza z metapoziomu.

Case Study – „pomagamy Afryce!”

- Oglądając film notuj swoje spostrzeżenia i uwagi
- Zwróć uwagę na odniesienia do realności pomagania w relacji instytucje opieki – rodzina
- Czym jest podmiotowość w pomaganiu?

Podmiotowość relacji

*Spotkanie to początek,
podtrzymanie znajomości to postęp,
a współpraca to sukces.*

Henry Ford.

Co pomaga tworzyć podmiotową relację?

- **Ćwiczenie:**
podzielcie się na zespoły 4 osobowe.
2 osoby wchodzą w rolę „osoby pomagającej”,
2 osoby w rolę „klientów”

Podyskutujcie i wypiszcie: co z waszego punktu widzenia byłoby ważne, żeby móc rozmawiać z kimś o problemach „klienta”

czas: 7 minut

Jako osoba pomagająca, zwróć uwagę:

- Dlaczego ta osoba zgłosiła się po pomoc właśnie teraz ? Pytaj i słuchaj.
- Jak ważne mogą być cele klienta w naszym odczuciu?
- Bądźmy serdeczni. Szukajmy tego co możemy autentycznie docenić lub pozytywnie skomentować.
- Czy osoba ta uważa, że możemy jej pomóc? Dajmy przedsmak tego w czym możemy pomóc.
- Dajmy nadzieję. Wyjaśnijmy co robimy i w jaki sposób. Możemy pokazać pozytywny i szczerzy obraz zmian jakie dokonały się u kogoś innego.

Pułapki.

- Nadmierne nastawienie na ocenę/diagnozę osoby szukającej pomocy.
- Pułapka eksperta. Nadmierne zadawanie pytań, co może rodzić przeświadczenie, że gdy będę znał odpowiedź na pytania zaproponuję konkretne rozwiązanie (recepta).
- Pułapka przedwczesnego ukierunkowania. Próba rozwiązania problemu zanim nawiążemy współpracę i uzgodnimy cele.
- Pułapka etykietowania (alkoholik) Może za tym się kryć próba sił. Osoba pomagająca pokazuje, że wie lepiej, lub więcej.
- Pułapka obwiniania. Klienci często boją się, że zostaną obwinieni. „Odnoszę wrażenie, że martwi się Pani kto ponosi winę za tą sytuację.”
- Pułapka pogawędki. Osoba pomagająca przechodzi na zbyt luźną formę rozmowy co powoduje, że klient może poczuć się dezorientowany co do charakteru spotkania.

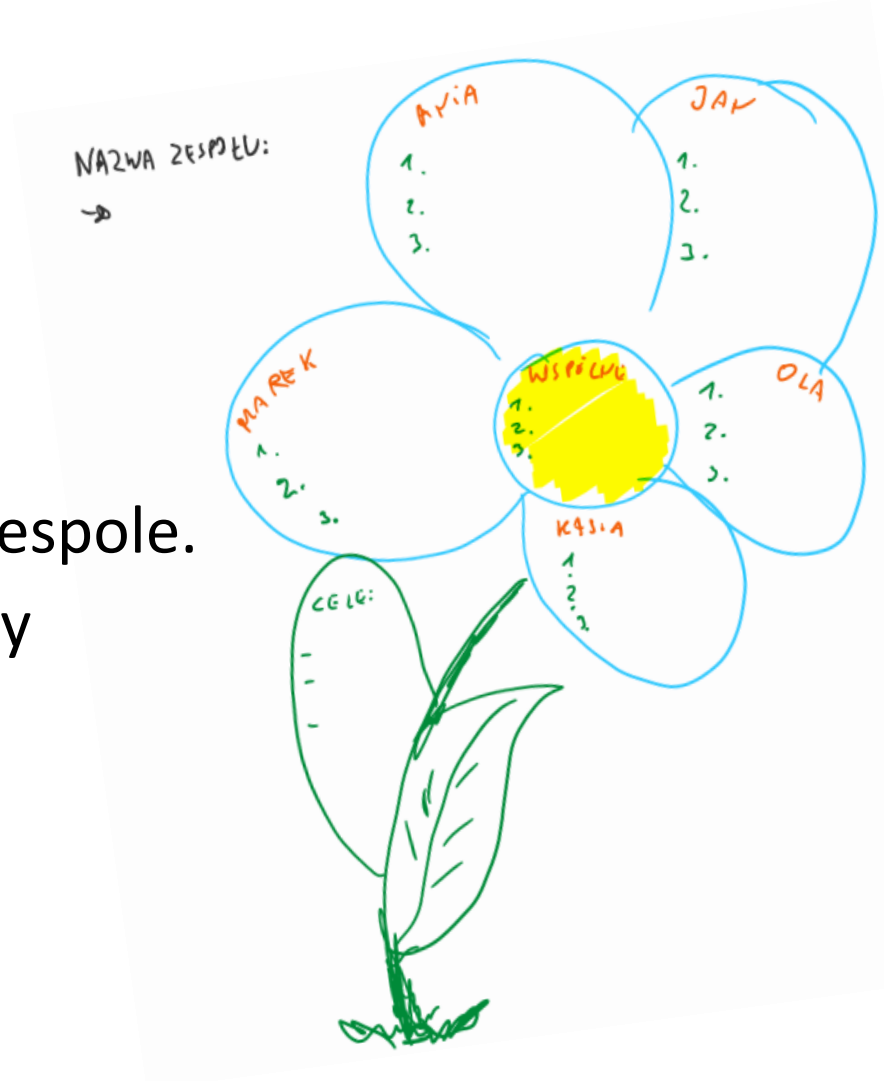
„Kwiatek”

Ćwiczenie:

Praca w zespołach 5 osobowych.

- **Płatek:** to co mnie charakteryzuje i wyróżnia: minimum 3 cechy, zainteresowania, fakty – które opisują tylko mnie w tym 5 osobowym zespole.
- **Środek:** minimum 3 cechy, zainteresowania, fakty – które są dla nas wspólne.
- **Liść:** zasady jakich oczekujemy na warsztatach.

czas: 15 minut

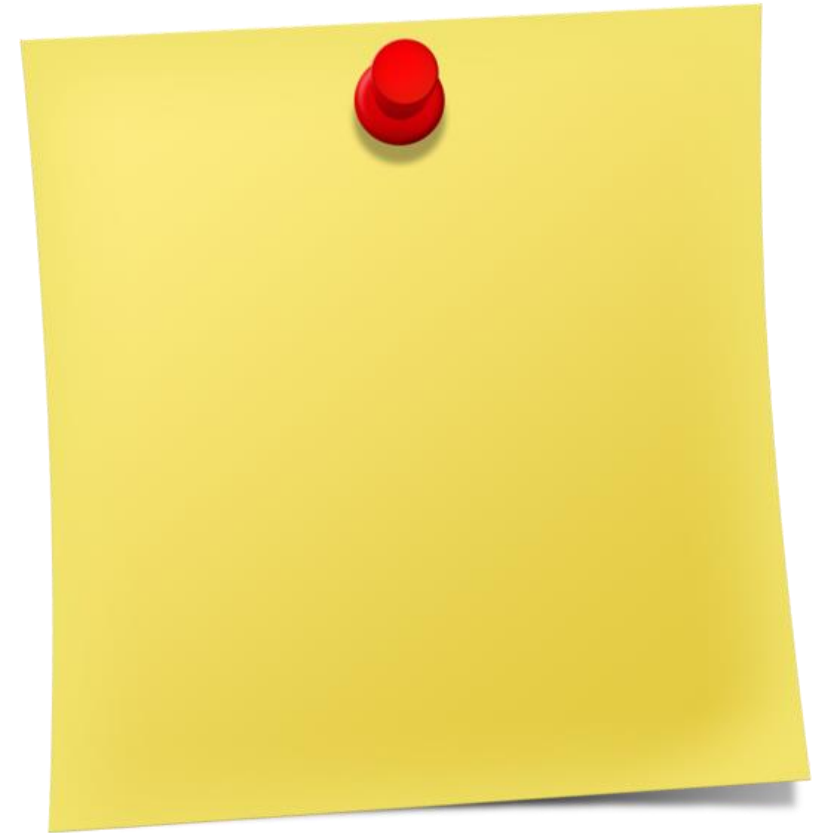
Kontrakt - zasady pracy warsztatowej

- Sytuacja warsztatowa – masz prawo do błędów i niewiedzy
- Masz prawo zadawać pytania w każdym momencie
- Masz prawo prosić o wsparcie, powtórzenie itp.
- Szukamy sensu (od szczegółu do ogółu – dlaczego?) Ćwiczymy umiejętności (od ogółu do szczegółu – jak?)
- Ograniczenie oceniania – siebie (autocenzura) i innych: inni mogą mieć inne zdanie na dany temat, nie musimy myśleć identycznie
- Logistyka: wyciszenie komórek, punktualność
- Inne

Cele indywidualne

- Zapisz swoje cele związane z zajęciami nt. kompetencji społecznych
 - Pisz DRUKOWANYMI LITERAMI – KRÓTKO
-
- Zawieś post-it na flipcharcie
 - Starajcie się grupować cele w kategorie

Mapa

Ćwiczenie

Oczekiwania i obawy

Ćwiczenie:

Praca w zespołach 3 osobowych.

Omówicie i zapiszcie na dwóch osobnych kartkach A4

– oczekiwania (zielony kolor)

– obawy (czerwony kolor)

związane z waszym udziałem w tych zajęciach

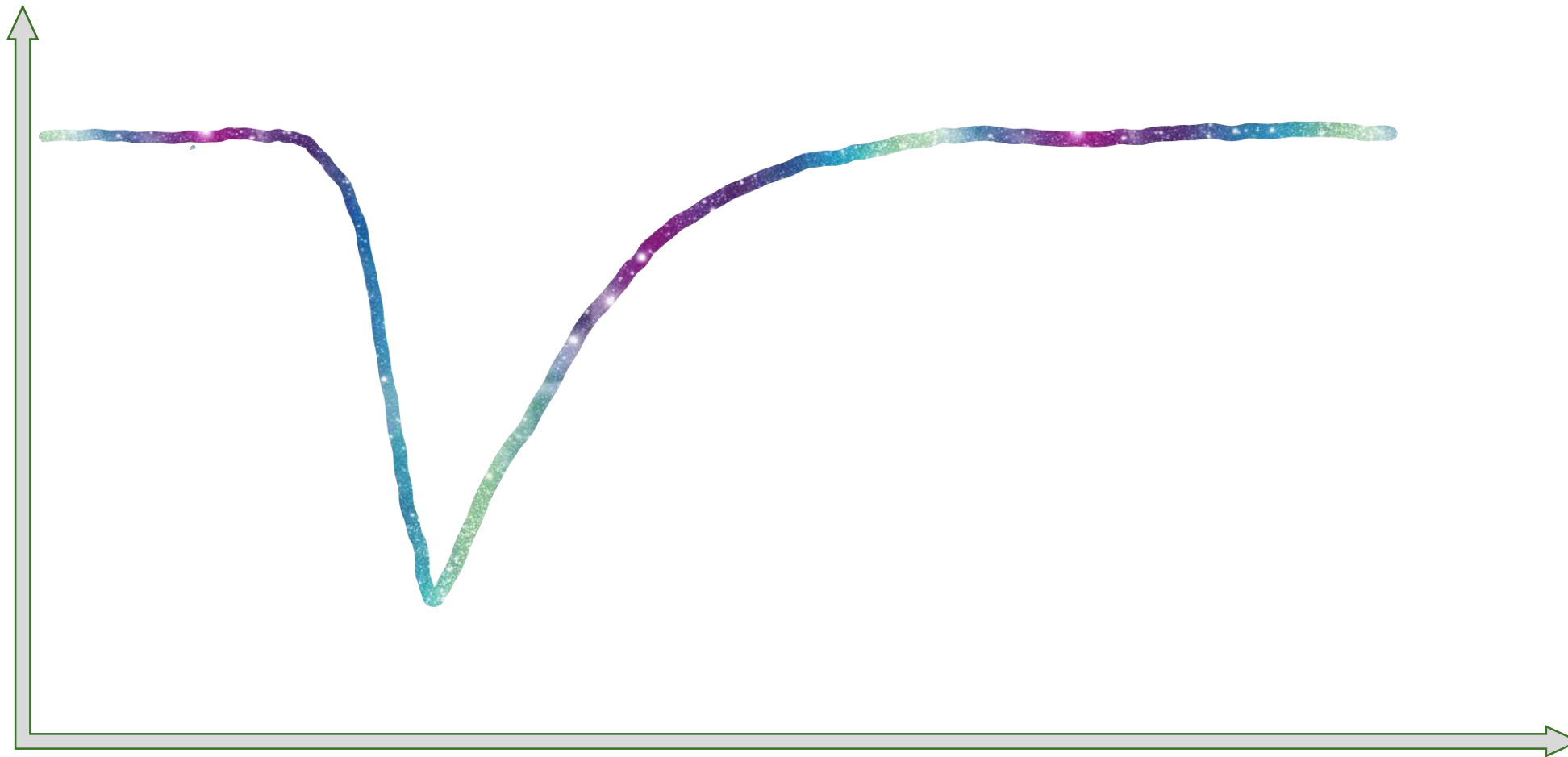
czas: 12 minut

Znaczenie początkowej fazy kontaktu

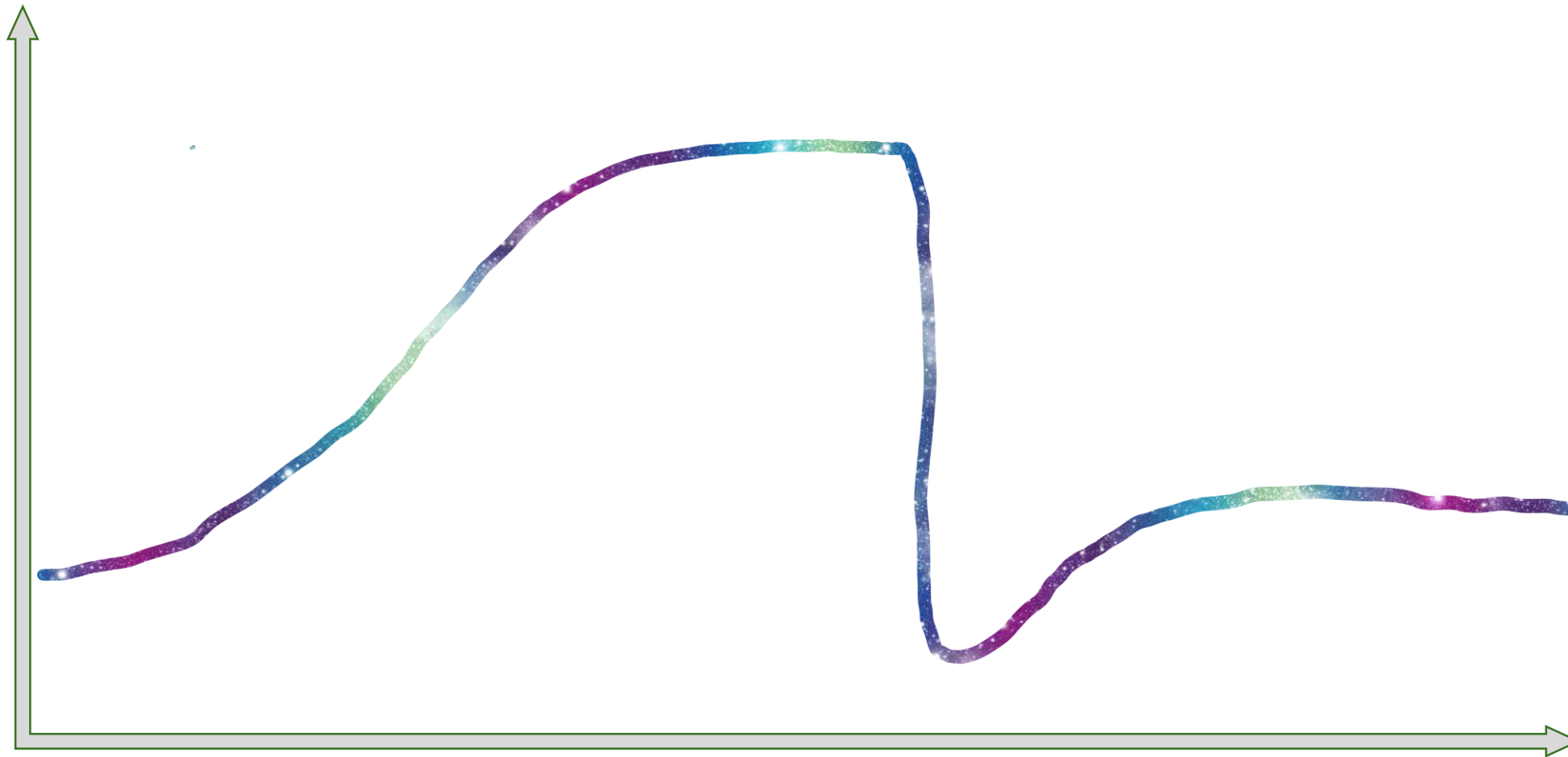
- Zapiszcie w zespołach 4 osobowych: co się działo podczas tych zajęć.
- Zanotujcie w punktach jak najdokładniej wszystkie elementy.

- Jak myślicie jaki był sens i cel każdego działania?
- Jak można to przełożyć na pierwszą wizytę u Klienta?

Krzywa pierwszego wrażenia

Krzywa pierwszego wrażenia

Podsumowanie zajęć

Zajęcia 2

KOMUNIKACJA W PROCESIE POMAGANIA

Moduł Kompetencje Społeczne

Zajęcia 2: Komunikacja w procesie pomagania

Celem zajęć jest:

- omówienie etapów pomagania – ujęcie procesowe.
- dookreślenie podstawowych umiejętności potrzebnych na poszczególnych etapach procesu.
- zaplanowanie osobistych celów rozwojowych, z obszaru umiejętności społecznych.

PROGRAM

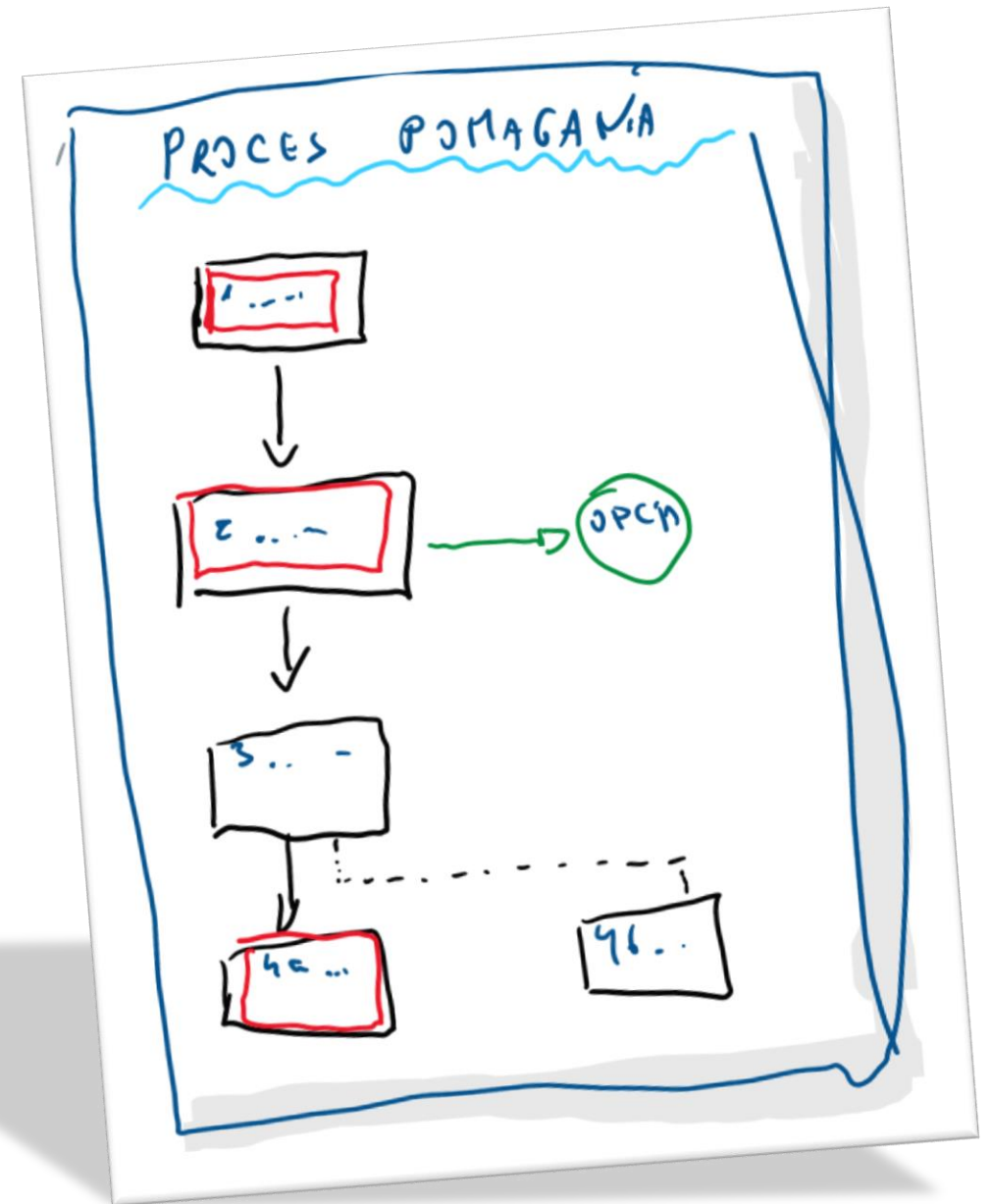
1. Proces pomagania, w którym biorę udział: mapowanie procesu.
2. Umiejętności społeczne i komunikacyjne niezbędne w każdym z etapów procesu pomagania.
3. Samoocena osobistych umiejętności komunikacyjnych i społecznych.
4. Model komunikacji i możliwe zaburzenia procesu komunikacji.

Mapowanie procesu

- **Ćwiczenie:**
Podział na 4 zespoły (5 osobowe) –
dobór podobieństwem obszarów / miast
/

**Trzymając FC pionowo narysujcie
proces pomocy w jakim uczestniczycie –
kroki od góry ku dołowi.**

- Wszystkie unikalne grupy aktywności i
działania, które wykonuje Koordynator
Rodzinnej Pieczy Zastępczej – przed, w
trakcie i po zakończeniu pomocy dla
przykładowej rodziny
- czas: 15 minut

Mapowanie procesu

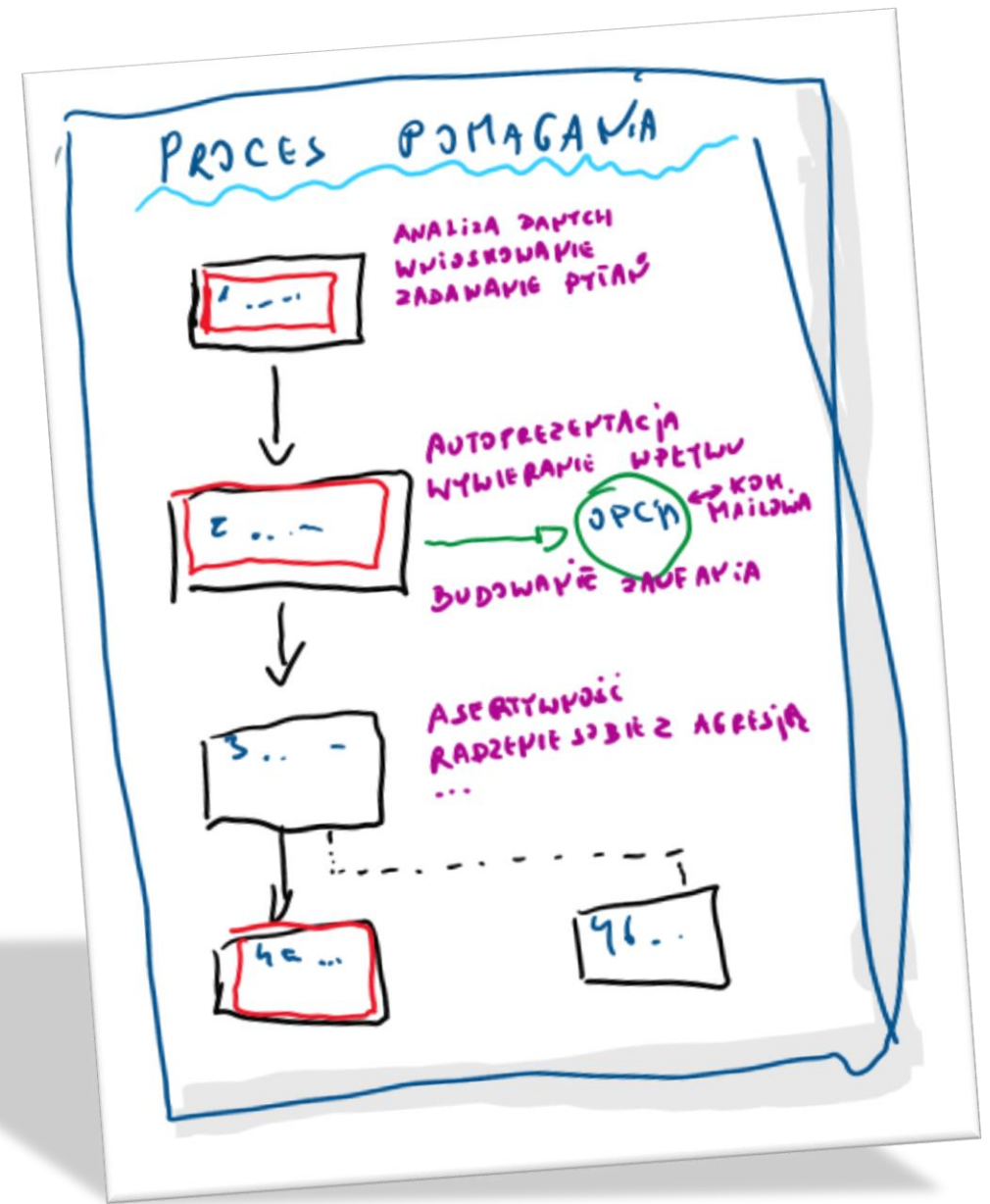
- **Ćwiczenie:**

W tych samych zespołach

**Dopiszcie przy każdym etapie
kluczowe umiejętności komunikacyjne
i przydatne w działaniu na danym
etapie kompetencje społeczne.**

- Zapisz 2-3 kluczowe oraz takie które są unikatowe dla danego etapu.

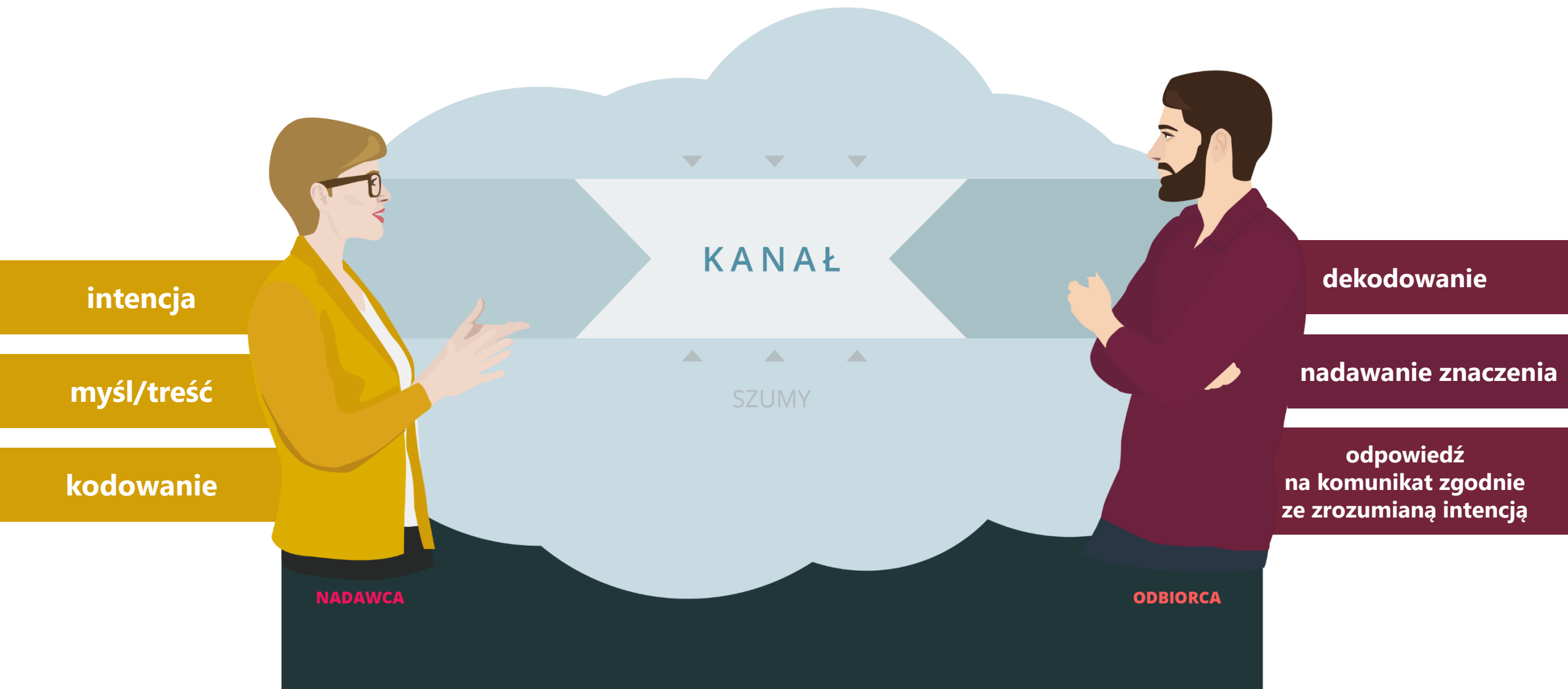
- czas: 15 minut

Samoocena

- **Dokonaj oceny** każdej z kompetencji wypisanej na liście kompetencji
- Oceń w skali 1-5 gdzie:
 - 1 - oznacza brak lub minimalny poziom kompetencji
 - 3 - średni poziom umiejętności
 - 5 - wzorcowy poziom opanowania danej kompetencji
- **Wybierz swoje**
 - 3 najmocniejsze kompetencje (minimum ocena 4) i oznacz je na wspólnej liście (poprzez postawienie pionowej **zielonej kreski** |
 - 3 naj słabsze (ocena 1, 2 lub 3) i oznaczy je na wspólnej liście poprzez postawienie pionowej **czerwonej kreski** |

Model komunikacji

Podsumowanie zajęć

Zajęcia 3

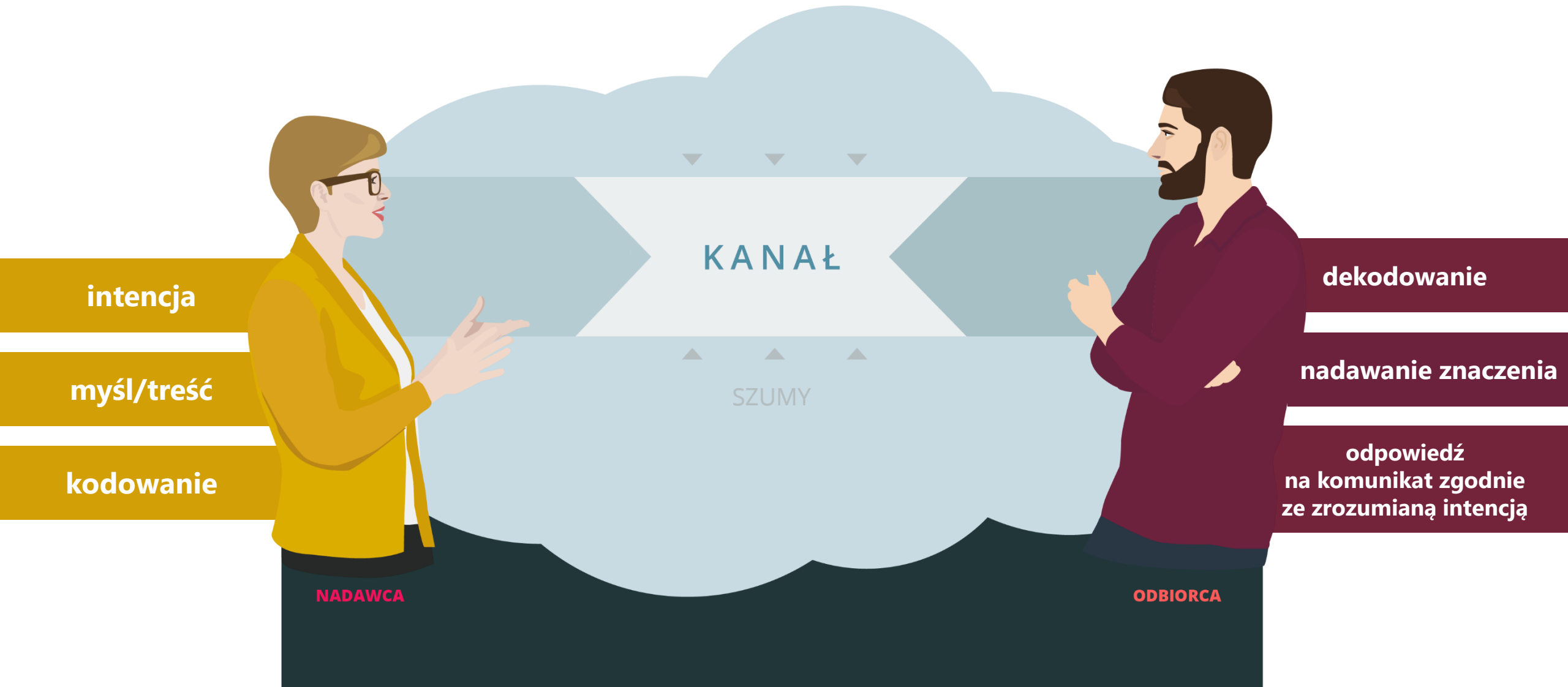
**AUTOPREZEN-
TACJA
I BUDOWANIE
ZUFANIA**

Moduł Kompetencje Społeczne

Co to jest „autoprezentacja?

Co bierzemy pod uwagę myśląc o autoprezentacji?

Zajęcia 3: Autoprezentacja i budowanie zaufania

Celem zajęć jest:

- Nazwanie kluczowych, choć nieoczywistych podstaw nawiązywania relacji pomocowej.
- Zaufanie jako wartość niezbędna do głębszego kontaktu, wymiany informacji i skutecznego uczenia, ale też podstawa asertywnej komunikacji.
- Trening umiejętności efektywnej autoprezentacji jako narzędzia osoby pomagającej przełamywać początkowe trudności i zmniejszającego prawdopodobieństwo oporu w relacji pomocowej.

PROGRAM

1. Autoprezentacja – treści wypowiedzi.
2. Autoprezentacja – formy.
3. Znaczenie pierwszego wrażenia.
4. Wzór na zaufanie – jak można świadomie budować zaufanie ?

Mini case study

- Podział na grupy 4-osobowe (dobierzcie się z osobami które najmniej znacie).
- Każda osoba otrzyma inną sytuację – zapoznaj się z kontekstem.
- Przygotuj swoje przedstawienie – napisz w punktach co chcesz powiedzieć o sobie i o sytuacji.
- Trening:
 - *Po kolei ćwiczy każda osoba w grupie, pozostali są obserwatorami i udzielają informacji zwrotnej*
 - Pierwsza osoba: przedstawia kontekst swojej sytuacji
 - Przedstawia się wg przygotowanego schematu (nie czyta tylko – odgrywa scenkę)
 - Dyskutujecie i ewentualnie osoba ćwicząca zapisuje zmiany/ rekomendacje i poprawki
 - Przedstawia się po raz kolejny
 - *Następnie całość realizuje osoba nr 2...*

Sytuacja 1

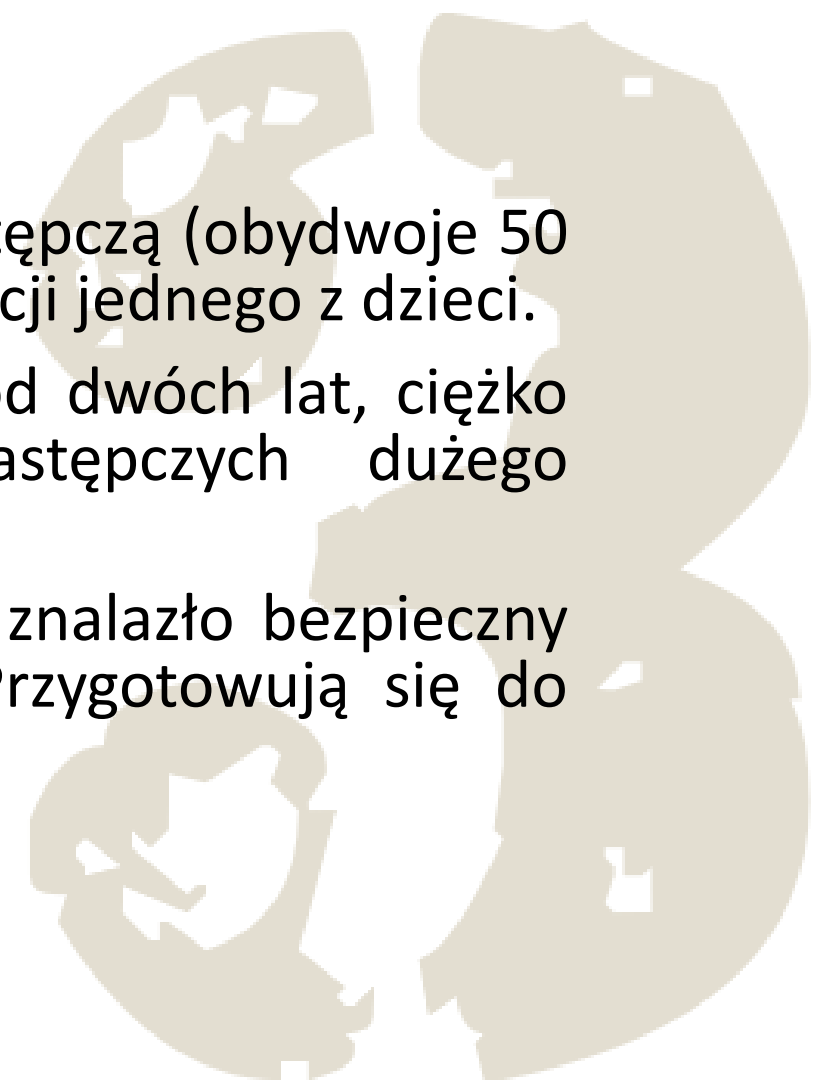
- Obejmujesz wsparciem rodzinę zastępczą spokrewnioną, w której dziadkowie ze strony matki biologicznej dzieci przejęli opiekę.
- Dziadkowie mają po 55 lat, dzieci: chłopiec 10 lat, dziewczynka 7 lat, matka biologiczna dzieci ma lat 28 jest uzależniona od metaafetaminy.
- Dzieci nieformalnie są pod opieką dziadków od kilku lat, matka biologiczna ma trudności opiekuńczo-wychowawcze od początku macierzyństwa. Pojawia się i znika w życiu dzieci. Ojciec chłopców nie żyje.
- Dziadkowie mają trudności w egzekwowaniu od matki dzieci postawy dorosłej. Raz traktują ją jak siostrę dzieci, raz jak matkę. Mają predyspozycję, żeby angażować osoby z instytucji do opowiedzenia się po ich stronie w konflikcie z matką dzieci. Zarówno matka dzieci jak i dziadkowie są bardzo związani z dziećmi i obydwie strony deklarują chęć współpracy.

Sytuacja 2

- Rozpoczynasz współpracę z nowo powstałą rodziną zastępczą spokrewnioną. Utworzyła ją młoda kobieta 23 lata dla swoich młodszych sióstr (14, 16), które od kilku lat wychowywały się w dużej placówce opiekuńczo-wychowawczej.
- Młoda zastępcza mama ma własną rodzinę: męża i córeczkę, która skończyła rok. Od 2 lat starała się o utworzenie rodziny zastępczej.
- Matka biologiczna sióstr żyje, jest osobą uzależnioną od alkoholu, która podjęła kilkanaście prób wyjścia z nałogu. Członkowie rodziny są ze sobą silnie związani.
- Młoda mama zastępcza nigdy nie była w placówce opiekuńczej. Jako jedyna z rodzeństwa była pod opieką ciotki. Jest bardzo zmotywowana do pomocy siostrom i mało krytyczna co do ewentualnego wpływu jaki może ta nowa funkcja mieć na jej rodzinę.

Sytuacja 3

- Przejmujesz współpracę z zawodową rodziną zastępczą (obydwoje 50 lat), która przeżywa „żałobę” po odejściu do adopcji jednego z dzieci.
- Dziewczynka (lat 4) przebywała w tej rodzinie od dwóch lat, ciężko chorowała co wymagało od rodziców zastępczych dużego zaangażowania.
- Bardzo związali się z nią. Cieszą się, że dziecko znalazło bezpieczny dom, ale też czują smutek z powodu straty. Przygotowują się do przyjęcia kolejnego dziecka.

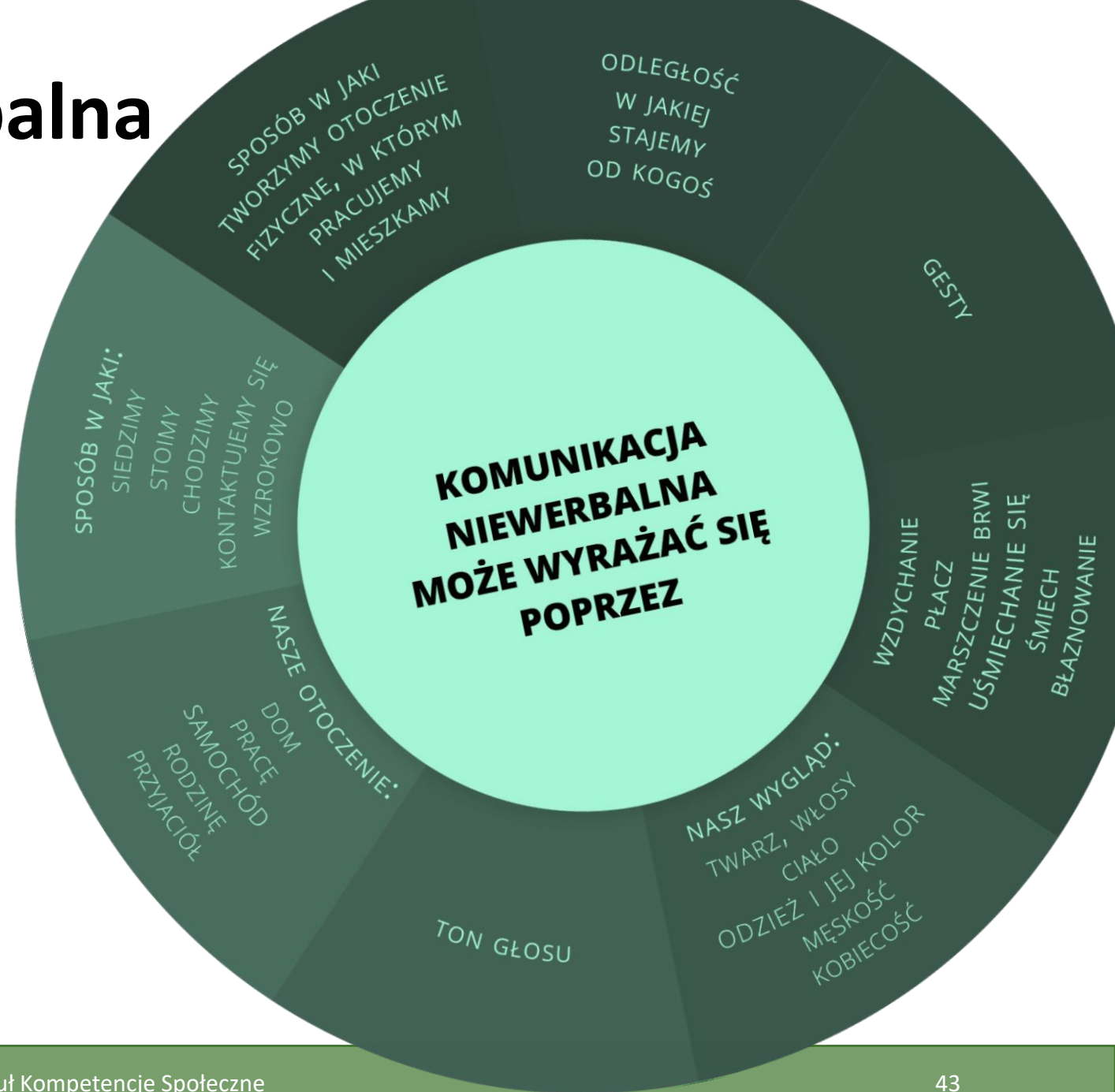
Sytuacja 4

- Samotna kobieta (42) przejmuje opiekę zastępczą nad córką (5) swojej siostry (35), która jest samotną matką obecnie w trakcie leczenia psychiatrycznego szpitalnego z powodu zespołu urojeniowego.
- Panie nie miały nigdy ze sobą dobrej relacji. Deklaracja ciotki o zajęciu się siostrzenicą „uratowała” dziewczynkę przed przebywaniem w instytucjonalnej opiece zastępczej.
- Nowa mama zastępcza jest bardzo przejęta swoim zadaniem. Bardzo przywiązuje się do wszystkich wskazówek. Ma wiele obaw czy sprosta zadaniu. Uczestniczy w kolejnych warsztatach, które mają jej pomóc w rozwoju umiejętności wychowawczych. Rolę koordynatora może spostrzegać głównie jako kontrolę. Rozpoczynasz współpracę w tej rodzinie.

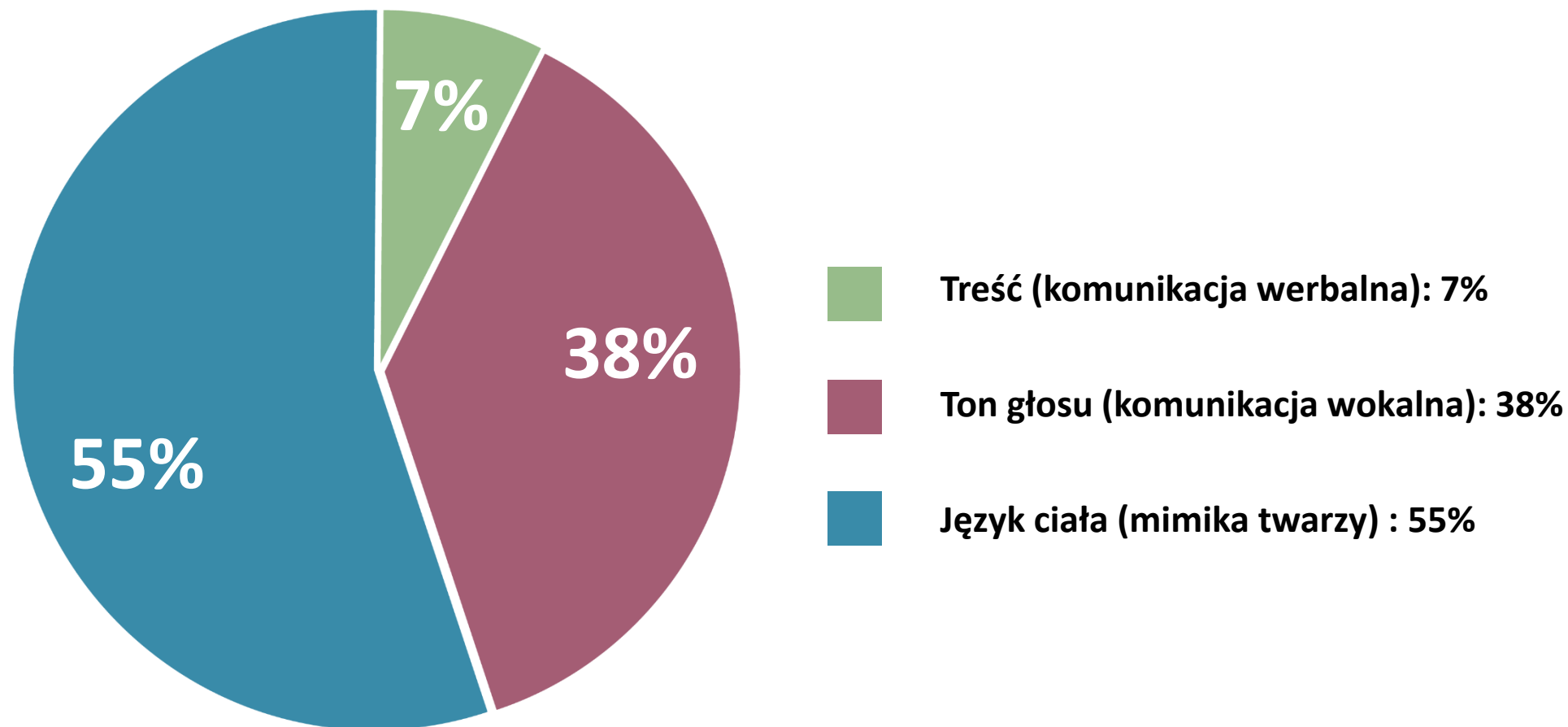
Ćwiczenia ruchowe

- Ćwiczenie „chodzenie”
- Ćwiczenie „Szpaler”

Komunikacja niewerbalna

Znaczenie elementów komunikacji w przypadku występowania niespójności

Wzór na zaufanie

Podsumowanie zajęć

Zajęcia 4

**MOTYWOWA-
NIE DO
WSPÓŁDZIAŁA
NIA**

Moduł Kompetencje Społeczne

Zajęcia 4: Motywowanie do współdziałania

Celem zajęć będzie przyjrzenie się poszczególnym składowym potrzebnym w procesie budowania współpracy, takim jak:

- budowanie partnerskiej relacji,
- formułowanie realnych celów,
- uważne słuchanie.

PROGRAM

1. Motywowanie: zachęcanie do współpracy poprzez budowanie podmiotowej relacji z drugą stroną.
2. Motywowanie: formułowanie celu wg SMART.
3. Motywowanie: słuchaj uważnie swojego rozmówcy.
4. Przeszkody na jakie może napotkać koordynator we współpracy z rodziną na każdym z etapów budowania współpracy.

Cel Twojej pracy

- Ćwiczenie indywidualne
- Wybierz jedną, konkretną rodzinę jaką znasz ze swojej pracy i z którą pracujesz lub rozpoczynasz pracę.
- Zapisz: „jaki jest Twój cel w pracy z tą rodziną”?
- Przeczytamy na głos kilka celów i je omówimy.

Burza mózgów

- Co najczęściej robią koordynatorzy, aby osiągnąć swoje cele i aby rodziny zastępcze realizowały swoje zadania?
- Wylistujmy wszystkie sposoby działania

Scenka z udziałem trenera

- **Kontekst:** Celem spotkania jest omówienie jak rodzice poradzili sobie z ostatnim zadaniem: wyegzekwowaniem odrabiania lekcji w sposób samodzielny z ewentualnym dodatkowym wsparciem ze strony rodziców wtedy, gdy będzie to konieczne.

Wcześniej zostały omówione ewentualne skutki jakie mogą nieść ze sobą sytuacje, gdy dzieci są wyręczane przez opiekunów. **Pomimo tego okazuje się, że znowu sytuacja powtórzyła się i rodzice zastępczy odrobili lekcje za dzieci.**

- **Instrukcja dla uczestników w roli rodziców:** Wczujcie się w rodziców w tej sytuacji. Zapisujcie swoje uczucia w trakcie tego krótkiego spotkania

Reagowanie:

- **OPISZ CO WIDZISZ/CZUJESZ:** Czasami warto podzielić się obserwacjami: „widzę że praca domowa została wykonana przez państwa i nie zrealizowaliście naszych ustaleń”
lub swoimi uczuciami: np. „trudno mi państwu pomagać, gdy nie mówicie mi otwarcie na czym polega problem” albo „nie jestem w stanie pani pomóc, gdy krzyczy pani na mnie”.
- **OKAŻ ZROZUMIENIE:** Warto pokazać, że rozumiesz sytuację i trudności jakich mogą doświadczać opiekunowie.
- **UDZIEL INFORMACJI/WYRAŹ OCZEKIWANIE:** Pokaż swoje stanowisko i zachęcaj do wypracowania korekty zachowań.

To co utrudnia współpracę

- **GROŹBA:** Jeśli znowu państwo tak zrobią będą musiała powiadomić moich przełożonych, że kompletnie nie radzicie sobie państwo. Taka reakcja będzie zachęcała do oporu lub prowokowała do przekraczania granic, do udowodnienia swojej niezależności.
- **PRZEKUPSTWO:** Jeśli zrobicie to i to wtedy ja Taki sposób komunikacji zwalnia z odpowiedzialności i jest formą przekupstwa.
- **OBIETNICE:** Jak coś... to coś. To również postawa zwalniająca z odpowiedzialności.
- **KRYTYKA -> SARKAZM:** Atak budzi potrzebę odwetu.

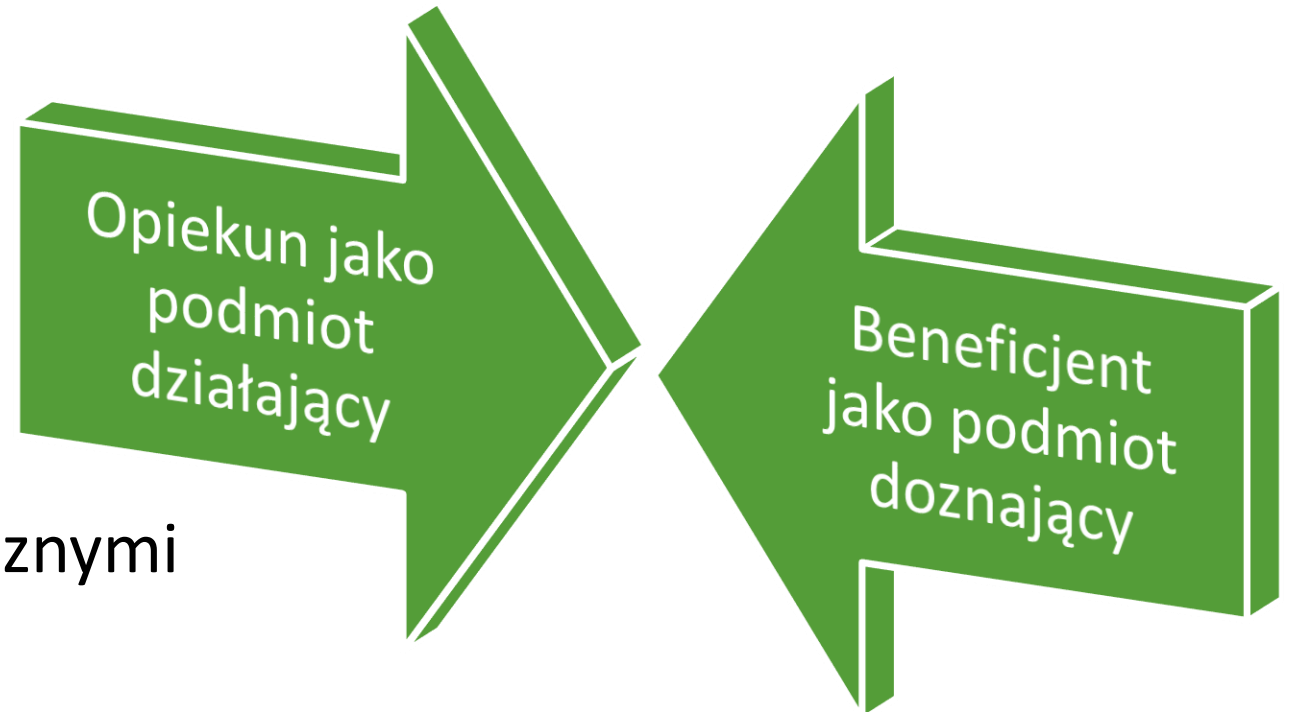
WSPÓŁPRACA

To co służy zachęcaniu do współpracy to **postawa asertywna: ja jestem ok, ty jesteś ok. Mamy (wspólny) problem.**

- To tak jakbyś wyjmował problem i kładł pomiędzy osobami, które uczestniczą w danej sytuacji. Pomaga to w tym, aby skupić się na zadaniu a nie na wzajemnym obwinianiu się. Założenie, że ludzie zazwyczaj mają dobre intencje tylko brak im umiejętności pomaga przy rozwiązywaniu problemów.
- Słowa OCZEKUJĘ, ZALEŻY MI, POTRZEBUJĘ pomagają w zachęcaniu do współpracy.

Osoba w sytuacji pomocowej

- pełni rolę społeczną
- kieruje swoimi stanami psychicznymi i aktywnością,
- ma wpływ na zdarzenia,
- rozszerza zakres swej podmiotowości w trakcie trwania relacji

Błędy w zachowaniu podważające podmiotowość

Rodzaj błędu	Wydźwięk emocjonalny
Rygoryzm	chłód
Agresja	chłód
Hamowanie aktywności	chłód
Obojętność	chłód
Ekspozowanie siebie	-
Uleganie - bezradność	ciepło
Zastępowanie - wyręczanie	ciepło
Idealizacja	ciepło
Niekonsekwencja	przemienność

Błędy w zachowaniu podważające podmiotowość

Rodzaj błędu	Zachowanie „pomagacza”	Konsekwencje u beneficjenta
Rygoryzm	bezwzględne egzekwowanie poleceń, brak swobody, kontrola	bierność, niesamodzielność, niska samoocena, podporządkowanie
Agresja	atak słowny, fizyczny	lękliwość, poczucie wstydu, nieśmiałość
Hamowanie aktywności	Przerywanie bądź zakazywanie aktywności	utrata zainteresowań, ograniczona samodzielność i motywacja
Obojętność	Dystans, brak zainteresowania	obniżona samoocena

Błędy w zachowaniu podważające podmiotowość

Rodzaj błędu	Zachowanie „pomagacza”	Konsekwencje u beneficjenta
Eksponowanie siebie	koncentracja na walorach wychowawcy, chęć imponowania, wyróżniania się	brak autentyczności
Uleganie - bezradność	rezygnowanie z wymagań, spełnianie zachcianek	niesamodzielność, poczucie, że wszystko mi się należy
Zastępowanie - wyręczanie	przejmowanie zadań bez oczekiwania na wyniki	brak samodzielności, niezaradność, oczekiwanie pomocy

Błędy w zachowaniu podważające podmiotowość

Rodzaj błędu	Zachowanie „pomagacza”	Konsekwencje u beneficjenta
Idealizacja	ciągłe zajmowanie się wychowankiem, ochrona przed niebezpieczeństwem	bezkrytycyzm, przekonanie o własnej doskonałości
Niekonsekwencja	przemienność zachowań błędnych z różnych kategorii, zmienność wymagań	zniechęcenie, niska motywacja, poczucie zagubienia

Cel „rodziny”

- Ćwiczenie indywidualne
- Wybierz jedną, konkretną rodzinę jaką znasz ze swojej pracy i z którą pracujesz lub rozpoczynasz pracę.
- Zapisz: „jaki jest cel tej rodziny, związany z sytuacją pomocy”?
- Przeczytamy na głos kilka celów i je omówimy.

Cele SMART

S

- **Skonkretyzowany (ang. Specific)** – jego zrozumienie nie powinno stanowić kłopotu, sformułowanie powinno być jednoznaczne i niepozostawiające miejsca na luźną interpretację,

M

- **Mierzalny (ang. Measurable)** – a więc tak sformułowany, by można było liczbowo wyrazić stopień realizacji celu, lub przynajmniej umożliwić jednoznaczną „sprawdzalność” jego realizacji,

A

- **Osiągalny (ang. Achievable)** – cel zbyt ambitny podkopuje wiarę w jego osiągnięcie i tym samym motywację do jego realizacji – osiągalny tj. osoba realizująca zna sposoby dojścia do niego i wie co robić!

R

- **Istotny (ang. Relevant)** – cel powinien być ważnym krokiem naprzód, jednocześnie musi stanowić określoną wartość dla tego, kto będzie go realizował – musi być odpowiedni dla kompetencji i stanowiska

T

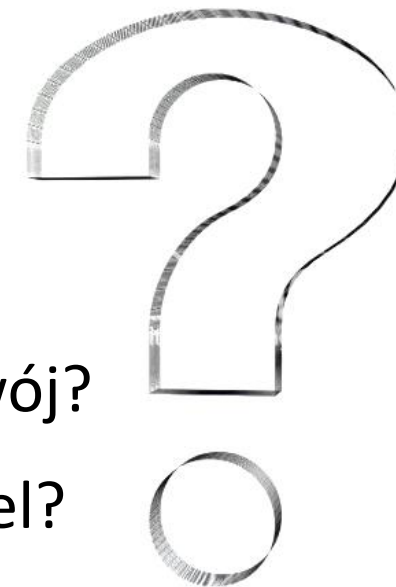
- **Określony w czasie (ang. Time-bound)** – cel powinien mieć dokładnie określony horyzont czasowy w jakim zamierzamy go osiągnąć – i przede wszystkim powinien mieć wyznaczone punkt monitorowania

Trening:

Lepsza komunikacja podstawą głębszej relacji

- Ćwiczenie „Warunki komunikacji”
- Ćwiczenie „3 minuty”
- Ćwiczenie „Pytania”
- Rola i znaczenie podsumowywania i klaryfikacji

Rodzaje pytań otwartych

Pytania szerokootwarte (krótkie: Co? Jak? Jakie?):

- Co jest dla Ciebie ważne? Co cię motywuje? Jak rozumiesz rozwój? Jak oceniasz to spotkanie? Jakie działania już podjąłeś? Jaki był cel tego działania? W jakim stopniu zrealizowałeś ten cel? Jakie masz umiejętności w zakresie...?

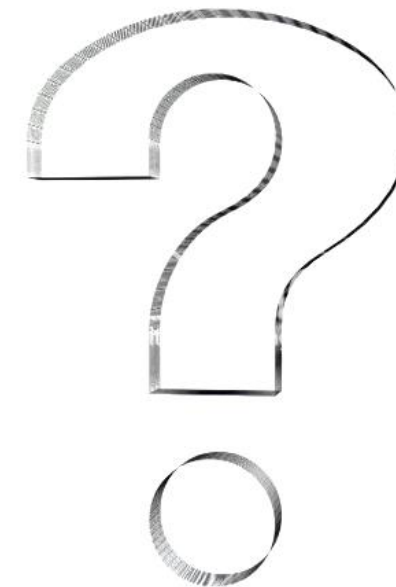
Pytania poszerzające (Co jeszcze? Jakie inne? Jakie jeszcze?):

- Co jeszcze cię motywuje? Jaki/jakie jeszcze? Co innego może być jeszcze dla ciebie istotne?

Pytania pogłębiające (Z jakiego powodu? Czemu? Dlaczego?):

- Z jakiego powodu to jest ważne? Dlaczego właśnie to? Jakie to ma znaczenie?
- Czemu ten obszar jest dla Ciebie taki ważny?

Rodzaje pytań otwartych

Pytania konkretyzujące (Co dokładnie? Jak konkretnie?) :

- A w szczególności, co chciałbyś doskonalić?
Jak konkretnie możesz to zrobić?
Jakie dokładnie działania możesz podjąć?

Pytania procesowe (Co po kolei? Jak krok po kroku? Co najpierw, co potem?):

- W jaki sposób? jak to się będzie działo po kolei? Od czego zaczniesz? A co będzie najlepszym kolejnym krokiem?

Pytania procesowo-celowe (Co powinno się zdarzyć...aby...?):

- Co musiałyby się zdarzyć, żebyś zechciał zająć się tym obszarem? Jakie obszary powinniśmy wybrać do rozwoju, abyś chciał wykorzystywać też swój prywatny czas do niego?

Mini Case Study

- Grupa podzielona na 4 zespoły
- Każdy zespół dostaje wydrukowany krótki opis sytuacji
- Przeczytajcie i wspólne zdecydujcie:
jak byście zareagujecie w takiej realnej sytuacji?
- Zapiszcie jak zareagujecie, co zrobicie.

Mini Case Study

- **Case 1.** Rodzina zastępcza spokrewniona. Babcia dzieci, która pełni rolę opiekuna zastępczego po raz kolejny nie skontaktowała się z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w sprawie kontynuowania diagnozy u swojego wnuka (8lat), który ma trudności w relacjach rówieśniczych.
- **Case 2.** Dziadek – opiekun zastępczy, który wychowuje wspólnie z żoną wnuka (16 lat) ma trudności z odmawianiem wnukowi zakupu kolejnego nowego telefonu. Pomimo zaleceń ze strony pedagoga szkolnego, żeby zachęcać chłopca do oszczędzania lub podjęcia działań w kierunku zarobkowym, opiekun zastępczy ulega kolejnej zachciance wnuka, co przynosi szkodliwy efekt w procesie wychowawczym. Pedagog szkolny zwraca uwagę na ten fakt koordynatorowi, czuje się bezradny wobec opiekuna zastępczego o zaniepokojony roszczeniowym zachowaniem chłopca.
- **Case 3.** Rodzina zastępcza niespokrewniona ma pod swoją opieką: dwójkę dzieci dziewczynkę 3 i chłopca 4 lata oraz swoje biologiczne dziecko w wieku 14 lat, chłopca. Od pewnego czasu ich biologiczny syn ma niepokojące objawy, zaczął intensywnie ćwiczyć na siłowni oraz odchudzać się, jest obsesyjnie skupiony na swojej diecie. Rodzice bardzo martwią się stanem zdrowia syna. Wpływa to na ich sposób wypełniania obowiązków wobec powierzonych im dzieci. Mają mniejszą cierpliwość do dzieci i stali się bardziej rozdrażnieni we współpracy z rodzicami biologicznymi dzieci. Unikają rozmów i spotkań z nimi. Koordynator próbuje rozeznaczyć sytuację.
- **Case 4.** Rodzice zastępczy niespokrewnieni opiekują się 4 letnią dziewczynką, która trafiła do nich interwencyjnie w wyniku natychmiastowego ograniczenia władzy rodzicielskiej matce, która stosowała przemoc fizyczną wobec dziecka i nadużywała alkoholu. Teraz po 6 miesiącach od odebrania dziecka, matka biologiczna zakończyła leczenie w zamkniętym ośrodku odwykowym i chciałaby odbudować relacje z dzieckiem. Matka współpracuje z asystentem rodziny nad poprawą swojej sytuacji i funkcjonowania. Rodzice zastępczy mają dużo wątpliwości co do sensu spotkań dziecka z matką oraz nie wierzą w jej poprawę funkcjonowania. Uważają, że ryzyko powrotu do uzależnienia jest bardzo duże. Dziewczynka, która jest pod ich opieką jest objęta pomocą psychologiczną i obawiają się, że kontakt z matką zaszkodzi jej.

Dyskusja

- Jak rozumiem rolę Koordynatora na czym ona polega?
- **Jak myślisz jak rozumie Twoją rolę rodzina, którą wspierasz?**
- Ile w tej roli jest aspektu wspierania a ile kontroli?
- Jak moja rola jest definiowana a z jakimi oczekiwaniami spotykają się ze strony systemu pomocy?
- Jak rozstrzygam dylematy dotyczące swojej roli?

Świadome wyjście z roli

Czy są sytuacje, kiedy mamy obowiązek wychodzić ze swej roli?

- kiedy dobro i życie dziecka są zagrożone
- kiedy bezpieczeństwo osoby dorosłej jest zagrożone
- kiedy rodzina zastępcza nie spełnia swojej funkcji

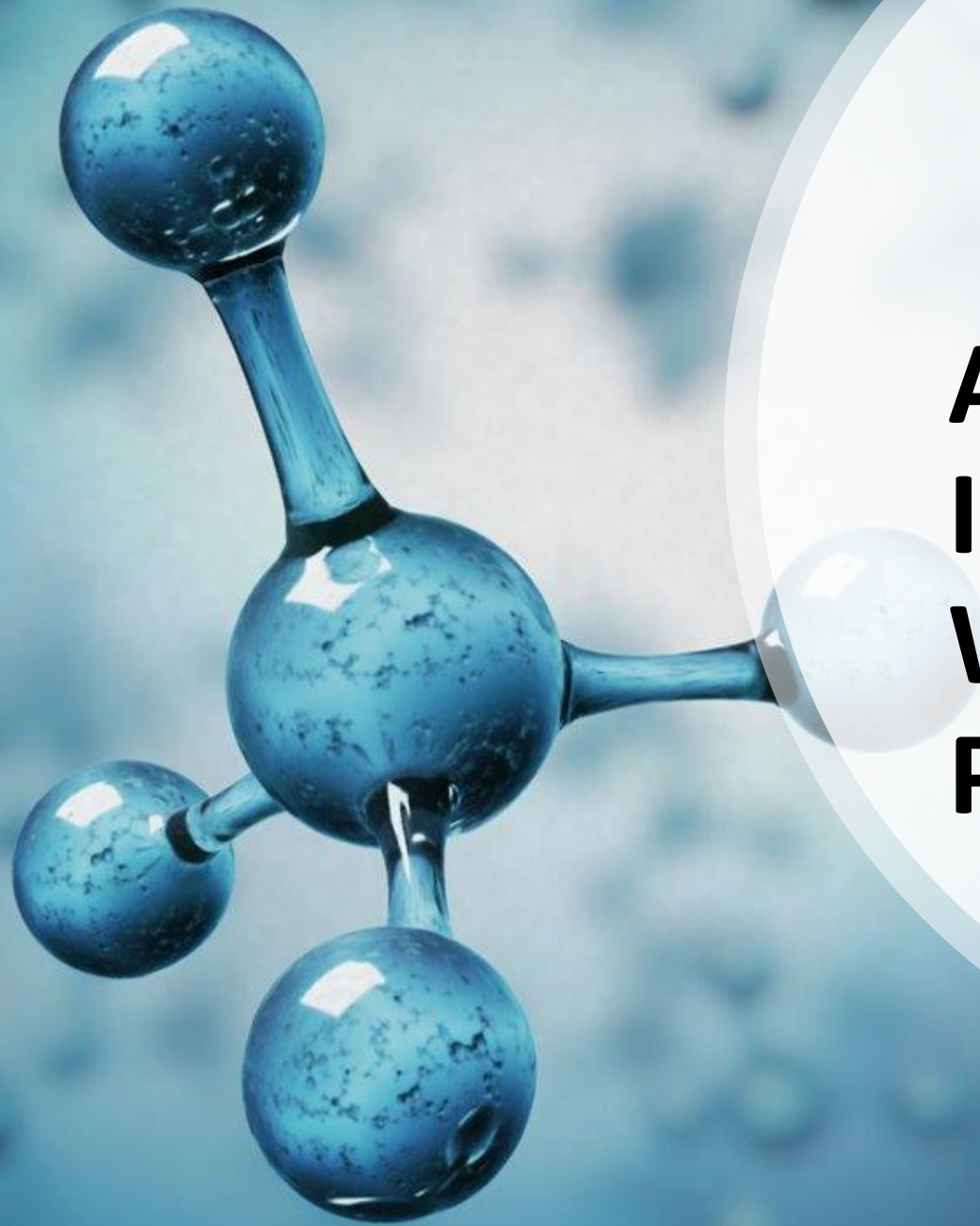

Interesariusze w procesie pomagania

- Praca w 4 zespołach.
- Zapiszcie listę osób z którymi współpracujecie działając wobec jednej rodziny (czy komuś raportujecie?, kto od was może chcieć informacji?, z kim się kontaktujecie?)
- Krótko: zdefiniujcie cele i zadania każdej z osób (każdej z ról w procesie pomagania)

Podsumowanie zajęć

Zajęcia 5

ASERTYWNOŚĆ I GRANICE W POMAGANIU

Moduł Kompetencje Społeczne

Zajęcia 5: Asertywność i granice w pomaganiu

Celem zajęć jest

- rozwijanie postawy asertywnej w komunikacji międzyludzkiej.
- rozumienie pojęcia granic osobistych,
- poznanie sposobów radzenia sobie w sytuacjach naruszania granic przez klienta: postawa roszczeniowa, bierna i czynna agresja.

PROGRAM

1. Definiowanie asertywności.
2. Stawianie granic w procesie pomagania: granice osobiste i kompetencyjne.
3. Dostrzeganie granic osobistych beneficjenta: granice fizyczne, psychologiczne, moralne.
4. Szanowanie praw obu stron procesu pomagania.

Definiowanie pojęcia

Umiejętność pełnego wyrażania siebie
w kontakcie z innymi osobami.

Bezpośrednie, uczciwe i stanowcze wyrażenie
wobec innej osoby swoich uczuć, postaw, opinii lub
pragnień w sposób respektujący uczucia, postawy,
opinie, prawa i pragnienia drugiej osoby.

Różni się od zachowania agresywnego i uległego,
(choć z agresją ma trochę wspólnego).

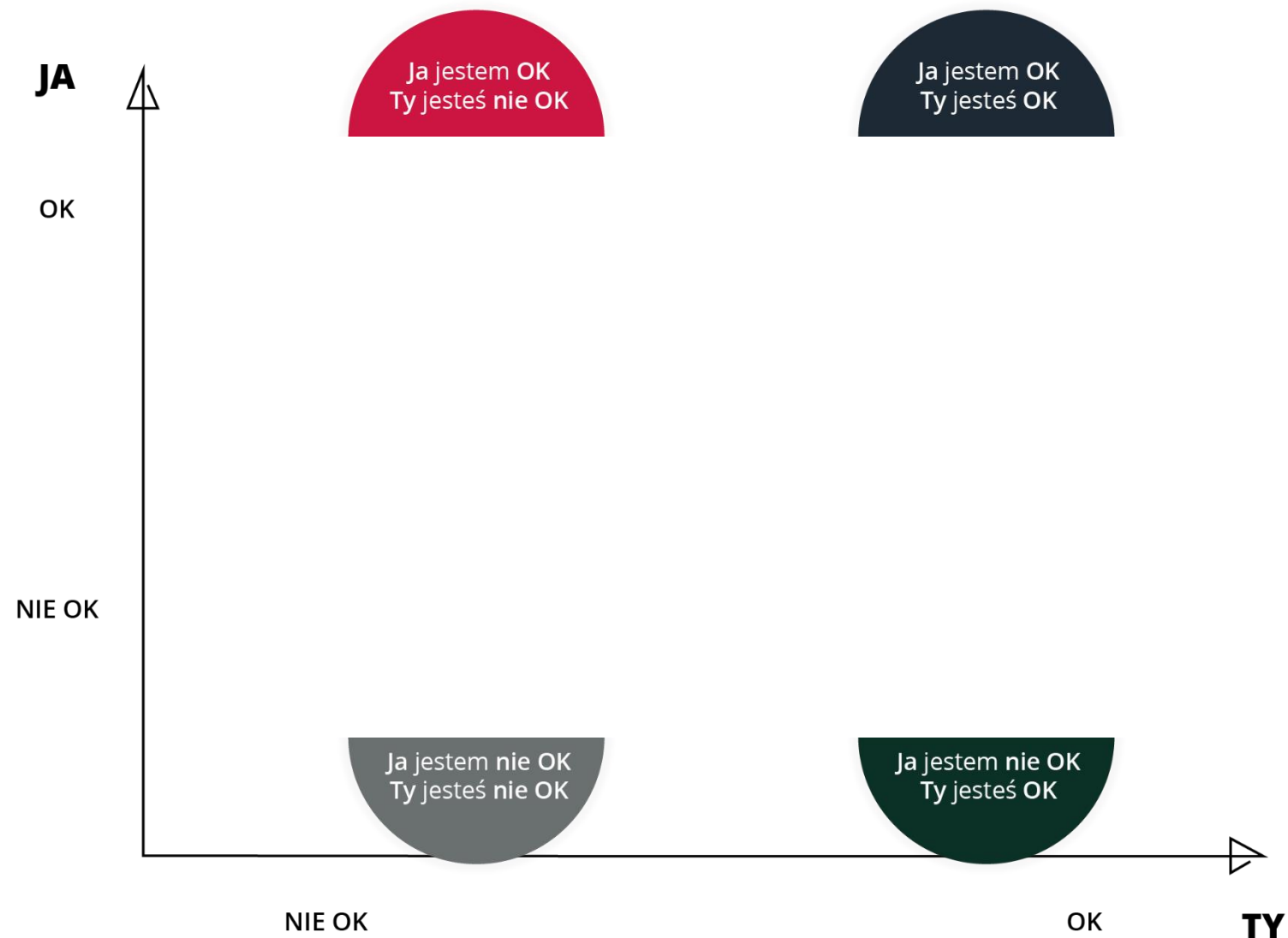
CZYM JEST ASERTYWNÓŚĆ ? SKOJARZENIA

Wyuczalna!

Asertywność nie jest wrodzona:
wynika z nauczenia się
określonego sposobu przeżywania
i reagowania
w różnych sytuacjach

Pozycje życiowe E. Berne'a

Pozycje życiowe E. Berne'a

Komunikat agresywny

Przecież mówiłem Ci, że ...
Żądam, abyś...
Musisz...
Lepiej żebyś...
Jeżeli nie, to...
Uważaj!
Powinieneś...
Całkiem źle!
Idioto!
Jesteś beznadziejny!

Komunikat uległy

Nie jestem pewien, ale wydaje mi się...
Czy ewentualnie nie zrobiłoby ci różnicy...
Zastanawiam się...
Mam nadzieję, że nie masz nic przeciwko temu...
Bardzo przepraszam, ale ...
Czy nie uważasz, że lepiej by było...
Ja naprawdę starałem się...
Przepraszam, że coś powiem, ale wydaje mi się,
że ...
Mam nadzieję, że się nie naprzykrzam...

Komunikat manipulacyjny

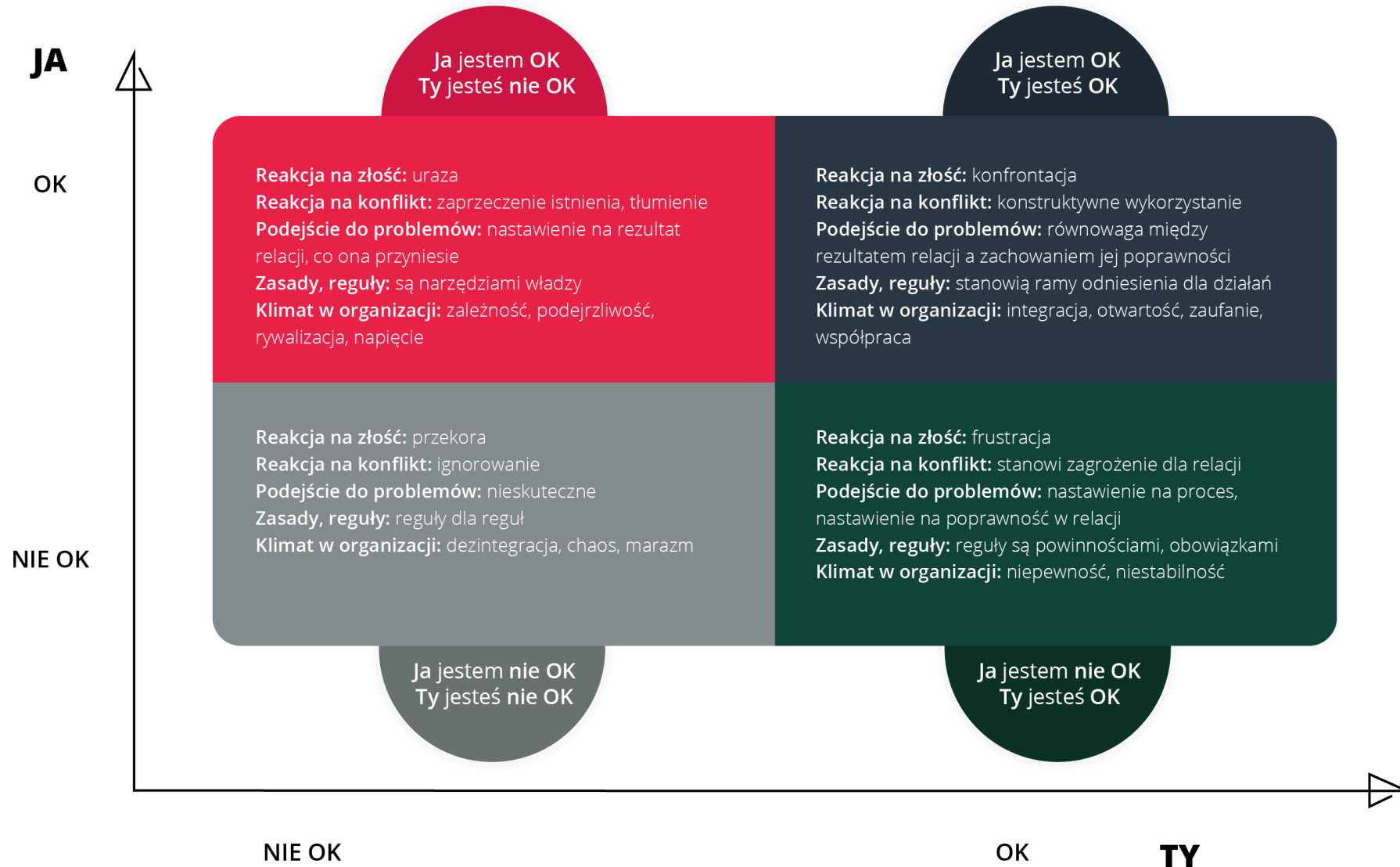
Ktoś to powinien w końcu zrobić...
Pewne osoby nie są w porządku, bo...
Rozumiem, że jeśli chcę mieć ten raport, to będę
musiał go sam przygotować...
Dobrze by było, żeby ktoś to wykonał na jutro...
Ja tak nie uważam, ale wszyscy mówią...
Wszyscy uważają, że ...
Niektórzy mają lepiej, a niektórzy muszą ciężko
pracować...

Komunikat asertywny

Myślę, że ...
Czuję...
Chcę...
Jak możemy to rozwiązać?
Co o tym myślisz?
Jak to widzisz?
Moim zdaniem...
Ja widzę to w ten sposób...
Proponuję takie rozwiązanie...

Pozycje życiowe E. Berne'a

1. Masz prawo do wyrażania siebie, swoich opinii, potrzeb, uczuć-tak długo, dopóki nie ranisz innych.

2. Masz prawo do wyrażania siebie - nawet jeśli rani to kogoś innego - dopóki twoje intencje nie są agresywne.

3. Masz prawo do przedstawiania innym swoich próśb-dopóki uznasz, że oni mają prawo odmówić.

4. Są sytuacje, w których kwestia praw poszczególnych osób nie jest jasna. Zawsze jednak masz prawo do przedyskutowania tej sytuacji z drugą osobą.

5. Masz prawo do korzystania ze swoich praw.

PRAWA ASERTYWNOŚCI

5 PODSTAWOWYCH PRAW CZŁOWIEKA

WEDŁUG HERBERTA FENSTERHEIMA

Monolog wewnętrzny

Treść monologu wewnętrznego odzwierciedla sposób w jaki człowiek traktuje samego siebie.

- Powtarzane wewnętrznie teksty dotyczące własnej osoby wpływające na zachowanie się autora, jako samospełniające się przepowiednie.
- Treść tych tekstów w niewielkiej mierze podlega świadomej weryfikacji.

A man in a dark suit, white shirt, and striped tie is shown in profile, shouting into a white megaphone. He is wearing glasses and has a goatee. The background is a textured, grey wall. A large, semi-transparent white circle is overlaid on the left side of the image, containing text and a list.

Pięć zabiegów, za pomocą których monolog wewnętrzny nie pozwala nam „być sobą”

- Przywoływanie negatywnych zdań na swój temat
- Przywoływanie w myśli uznawanych norm zachowania
- . Stawianie sobie warunków, pod którymi gotów jestem do asertywnego zachowania
- Katastrofizowanie
- Samokaranie

Uniwersalne zdania proasertywne

- Mam prawo mieć własne zdanie
- Mam wiele mocnych stron
- Mam prawo popełniać błędy
- Nie muszę być doskonała/y
- Mam prawo do przeżywania gniewu
- Wiele spraw w życiu mi się powiodło
- Jestem w porządku

ASERTYWNA ODMOWA

+ Zdarta Płyta

KONSTRUKTYWNA
INFORMACJA
ZWROTNA

4 STOPNIOWA
PROCEDURA
STAWIANIA GRANIC

REAGOWANIE NA KRYTYKĘ

- + Potwierdzenie
- + Zamiana Oceny na Opinię
- + Sonda
- + Zgody „taktyczne”

ASERTYWNE
WYRAŻANIE PRÓŚB
I OCZEKIWAŃ

TECHNIKI ZACHOWAŃ ASERTYWNYCH

Asertywna odmowa

miękkie przyjęcie /odwołanie do historii

NIE, NIE ZROBIĘ TEGO

krótkie wyjaśnienie, bez tłumaczenia się

podtrzymanie relacji

Asertywna odmowa

- Zdanie zawsze zaczynaj od słowa NIE.
- Określ, czego nie wykonasz.
- Jasno, krótko i uczciwie uzasadnij swoją odmowę.
- Nie tłumacz się i nie usprawiedliwiaj.

- Nie kłam i nie oszukuj.
- Nie krytykuj i nie pouczaj drugiej osoby.
- Nie rób aluzji.
- Nie ulegaj – jeśli chcesz odmówić.

Asertywna odmowa - wsparcie

1. Odmowa dotyczy konkretnej, jednej sprawy

2. Odmowa nie jest atakiem na drugiego człowieka

Ja mam prawo prosić – ty masz prawo odmówić

Ja mam prawo odmówić – ty masz prawo prosić

Asertywna odmowa – „zmiękczenie”

PRZYKRO MI...

Przykro mi, że odmawiam ci w takiej sytuacji, jednak jest dla mnie ważne aby... zrealizować swoje plany / dotrzymać ustaleń / zadbać dziś o siebie...

„PRZYKRO MI” = WYRAZ EMPATII

„PRZYKRO MI” NIE OZNACZA „PRZEPRASZAM”

Asertywna odmowa – „uprzedzanie”

JEST MI TRUDNO...

Jest mi trudno odmówić ci słysząc jak bardzo ci zależy, jednak bardzo chcę dziś zrealizować wcześniejsze plany.

Jest mi bardzo trudno w tej sytuacji, ale nie chcę pożyczyć ci tych pieniędzy, nie naciskaj mnie.

- Potwierdzenie otwartości
- Wyrażenie zaufania do partnera rozmowy
- Informacja o znaczeniu jakie ma dla nas odmowa w danej sytuacji

Asertywna odmowa – „uprzedzanie”

Domyślam się że będzie ci bardzo przykro, ale NIE, nie zrobię tego...

Wiem, że to cię chyba bardzo zdenerwuje, jednak NIE, ...

- Do zastosowania wobec osób, których odmowa może zranić, zaboлеć, urazić.
- Paradoksalnie – osoba uprzedzona często stara się tak właśnie nie zachować, co ułatwia jej pogodzenie się z odmową

Techniki wspierające odmowę

ZDARTA PŁYTA

Powtarzanie odmowy

- Krótkie sformułowanie
- Zawiera odmowę (nie)
- Niezmiennie to samo zdanie

JUJITSU

Zamiast przeciwstawienia
– uchylaj się

„zdaję sobie sprawę” ...
„rozumiem...” „ musi być ci
trudno...”
+ każdorazowo,
konsekwentnie bądź przy
swojej decyzji

Techniki wspierające odmowę

„Jestem słoniem”

Odmawiając:

- mów wolniej
 - oddychaj głębiej
 - rób pauzy
-
- dopytuj gdy coś niejasne
 - stań mocno na nogach
 - „poczuj się ciężki”
 - podtrzymuj kontakt wzrokowy

Wyrażanie próśb i oczekiwań - zasady

- Prośba wyrażana wprost i bezpośrednio
- Formułowana językiem „ja”
- Struktura:

**Prośba + uzasadnienie + sprawdzenie gotowości
(lub decyzji)**

Konsekwencje zaniechania:

Wycofywanie się z relacji, manipulowanie

Wyrażanie próśb i oczekiwań

PROŚBA:

- „Zależy mi na tym, aby...”*
- „Istotną dla nas sprawą jest...”*
- „Jest dla mnie ważne aby...”*
- „Proszę cię o pomoc w...”*

UZASADNIENIE:

- „ bez Twojego zaangażowania...”*
- „ pozwoli nam to na...”*
- „ dzięki temu...”*

WERYFIKACJA DECYZJI:

- „Czy możesz to dla mnie zrobić?”*
- „Czy w takim razie mogę na Pana liczyć?”*
- „Czy możemy się tak umówić?”*

**1. POINFORMUJ O ZACHOWANIU
KTÓRE CI PRZESZKADZA.**

**2. POWTÓRZ
INFORMACJĘ,
DODAJĄC
KOMUNIKAT
EMOCJONALNY**

3. PRZYWOŁAJ ZAPLECZE

Tj. Zapowiedz możliwą sankcję:

- Adekwatną
- Możliwą do realizacji

4. ZREALIZUJ SANKCJĘ

4 STOPNIOWA PROCEDURA STAWIANIA GRANIC

Zamiana oceny na opinię

TAK

- *też tak o sobie myślę*
- *mam podobne zdanie na ten temat*
- *też tak uważam*
- *zgadzam się z twoją opinią*

NIE

- *myślę o sobie inaczej*
- *mam inne zdanie na ten temat*
- *uważam że jest inaczej*
- *mam inną opinie na ten temat*
- *nie zgadzam się z twoją opinią*

Reagowanie na krytykę

- Potwierdzenie (zgoda)
- Zamiana oceny na opinię
- Sonda

- Zgoda częściowa
- Zgoda „być może”
- Zgoda logiczna

...i właśnie dlatego...

... pomimo to...

... z tego powodu ...

... ale ...

Konfrontowanie opinii

W sytuacji rozbieżności opinii naszej i partnera rozmowy pojawiają się tendencje do:

- *Zacierania rozbieżności*
- *Usprawiedliwiania się*
- *Wyjaśniania*
- *Argumentowania*
- *Ataku*

Szukając partnerskiej współpracy:

- *Ujawnij rozbieżność opinii*
- *Pokaż akceptację dla różnych opinii*
- *Prezentuj stanowisko a nie argumentuj (ogranicz presję)*
- *Zamiast udowadniać - odwołuj się do siebie (co cię przekonuje)*
- *Dekonspiruj aluzje*

Granice psychologiczne

- Czym są granice psychologiczne?
- Jakie mają znaczenie dla nas w kontekście pracy pomocowej?

Podsumowanie zajęć

Zajęcia 6

TYPOLOGIA KOMUNIKA- CYJNA

Moduł Kompetencje Społeczne

Zajęcia 6: Typologia komunikacyjna

Celem zajęć jest

- zaznajomienie z typologią stylów komunikacji
- wykorzystanie typologii w budowaniu efektywnych strategii komunikacyjnych.
- trening dostosowania osobistego stylu komunikacyjnego do preferowanego przez odbiorcę sposobu komunikacji.

PROGRAM

1. Naukowe podstawy typologii.
2. Kwestionariusz typologiczny.
3. Zastosowanie typologii w procesie pomagania.

I aksjomat Paula Watzlawicka

„Człowiek nie może się nie komunikować!”

- Każde zachowanie posiada charakter komunikacyjny
- Ponieważ zachowanie nie ma przeciwieństwa – nie można się „nie zachowywać”
- Niemożliwe jest więc również – „niekomunikowanie”

Typologia zachowań i osobowości

Hipokrates

Galen

Iwan Pawłow

Carl Gustaw Jung

Ernst Kretschmer

Hans Eysenck

„Jestem w stanie kontrolować tylko to czego jestem świadom.
To czego nie jestem świadom ma kontrolę nade mną.

ŚWIADOMOŚĆ daje mi władzę.”

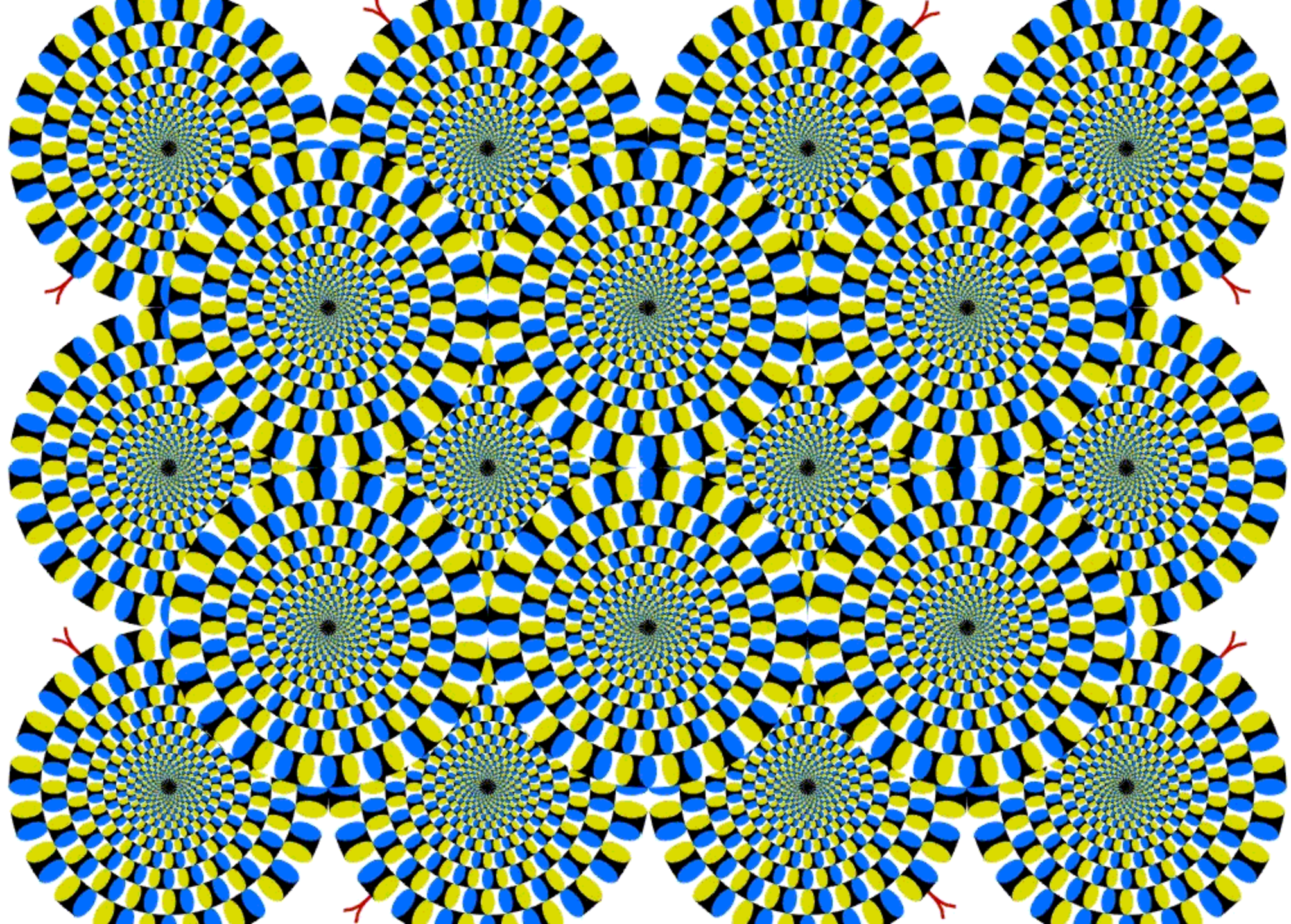
John Whitmore, Coaching for Performance

Percepcja

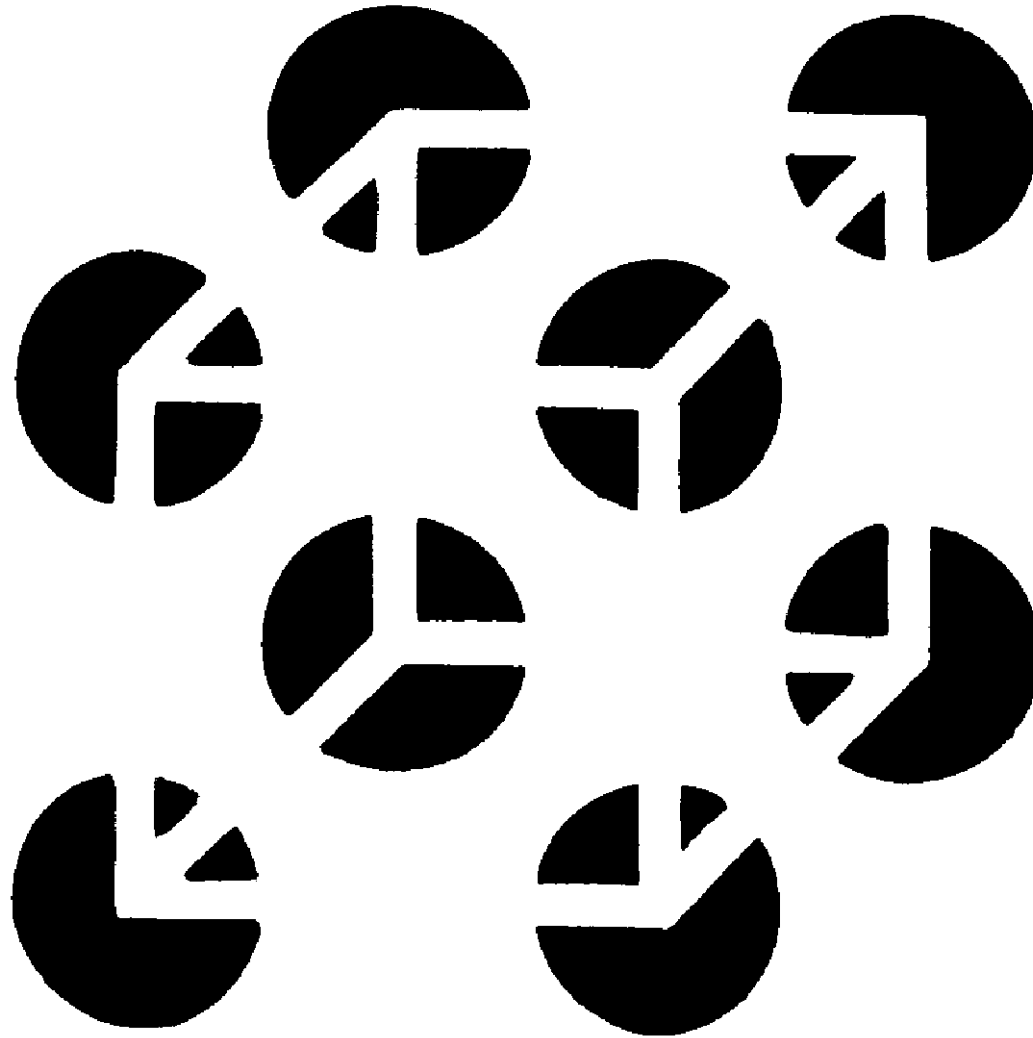

Percepcja

Percepcja

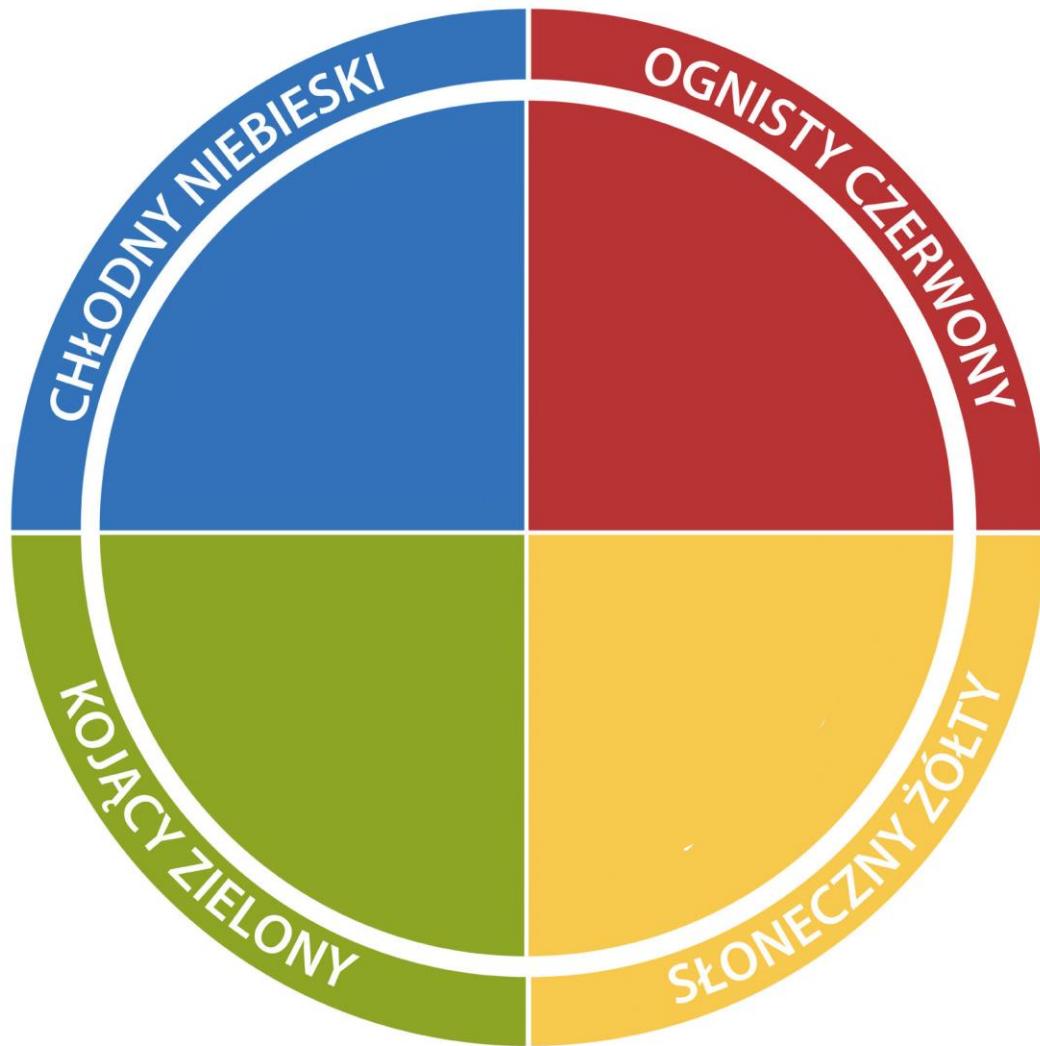
Percepcja

Z ostatniej chwili: Badania Cambridge University

Według najnowszych badań Cambridge University, nie ma znaczenia w jakiej kolejności występują litery w słowie, lecz istotne jest, że pierwsza i ostatnia litera słowa znajduje się na właściwym miejscu. Reszta może być dowolnie wymieszana, a Ty w dalszym ciągu będziesz w stanie przeczytać ten tekst. Dzieje się tak, ponieważ ludzki umysł nie czyta, kiedy litery w słowie, a rozpoznaje słowo jako całość.

**Umysł interpretuje wzory w oparciu o doświadczenia
lub w oparciu o posiadane schematy**

Zestaw „energii kolorystycznych”

- Każdy z nas ma w sobie wszystkie cztery energie kolorystyczne
- dopiero ich unikalna kompozycja odzwierciedla **Twoją wyjątkowość.**

Pary preferencji

Introwersja i Ekstrawersja

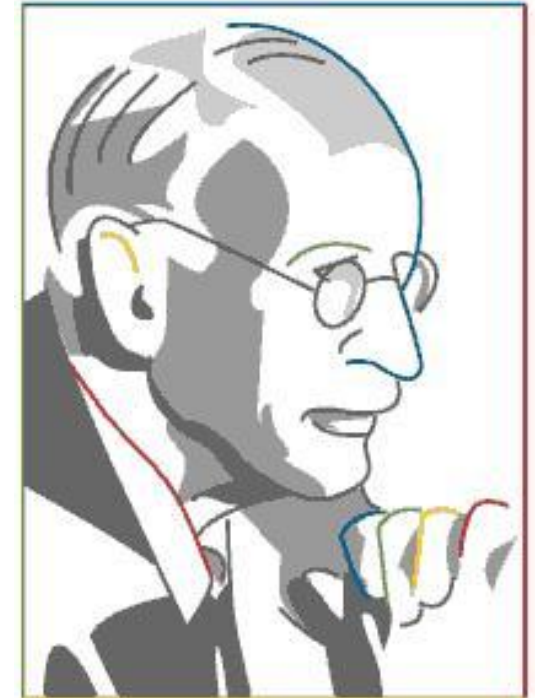
- sposób w jaki reagujemy na zewnętrzne i wewnętrzne doświadczenia

Myślenie i Uczucia

- sposób w jaki oceniamy rzeczywistość

Doznania (Percepcja, Wrażenia) i Intuicja

- Sposób w jaki przyjmujemy i przetwarzamy informacje

Postawy

INTROWERSJA

cichy

obserwujący

skupiony na
procesach wewnętrznych

lubi zgłębiać

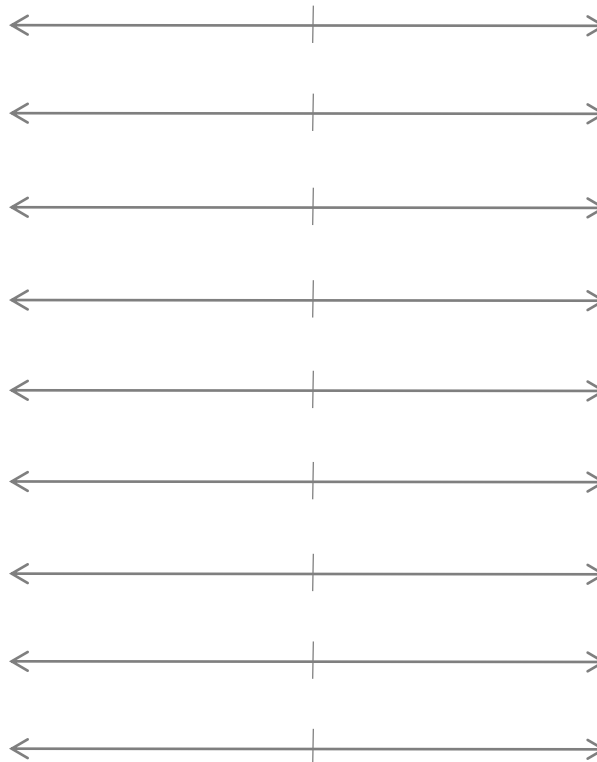
chroni prywatność

powściągliwy

skłonny do refleksji

rozważny

ostrożny

EKSTRAWERSJA

rozmowny

współuczestniczący
skupiony na procesach
zewnątrznych

lubi różnorodność

towarzyski

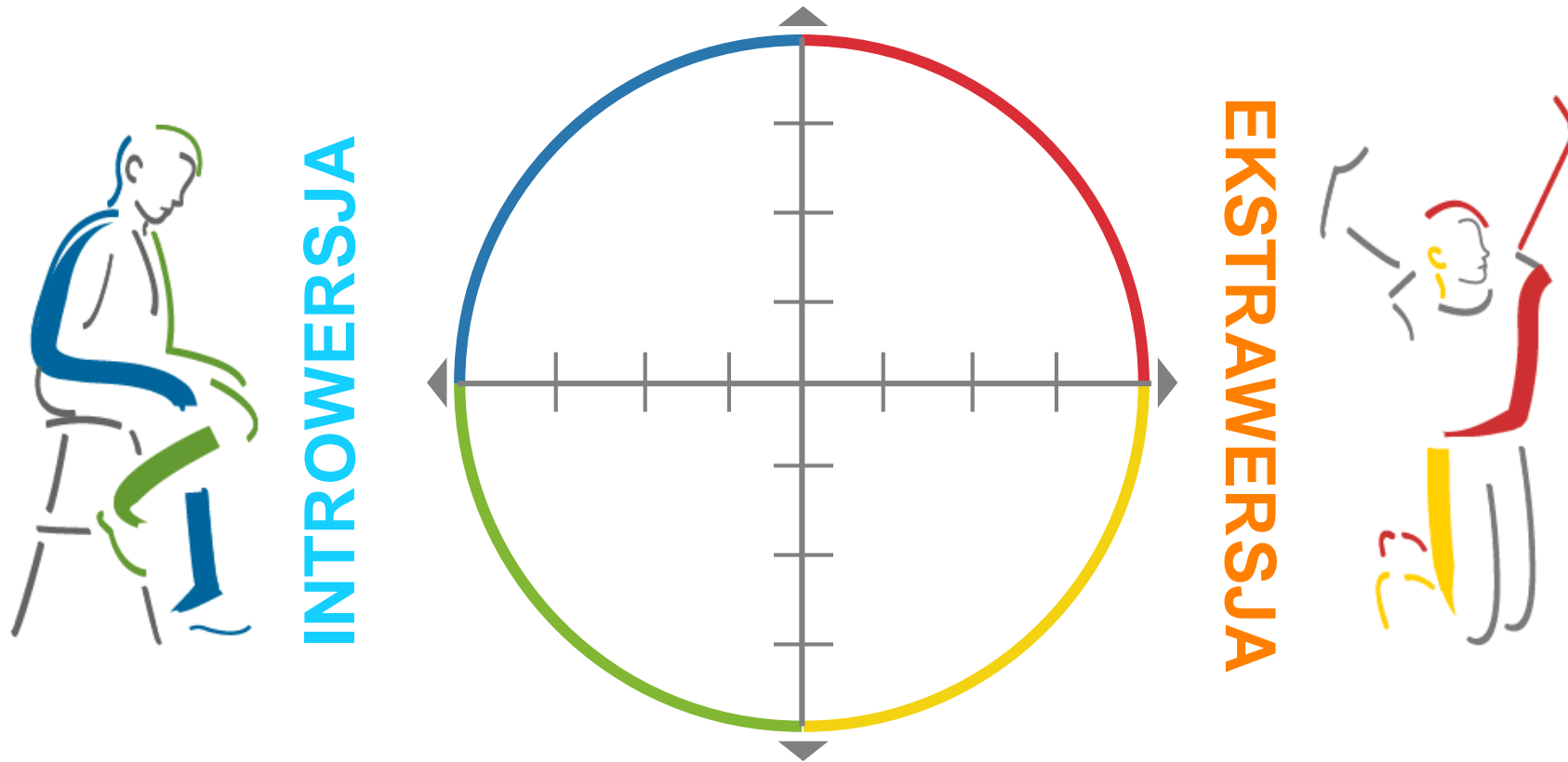
ekspresyjny

skłonny do działania

impulsywny

śmiały

Postawy na kole

Funkcje racjonalne (wartościujące/osądzające)

MYŚLENIE

oficjalny

kieruje się zasadami

analityczny

zdystansowany

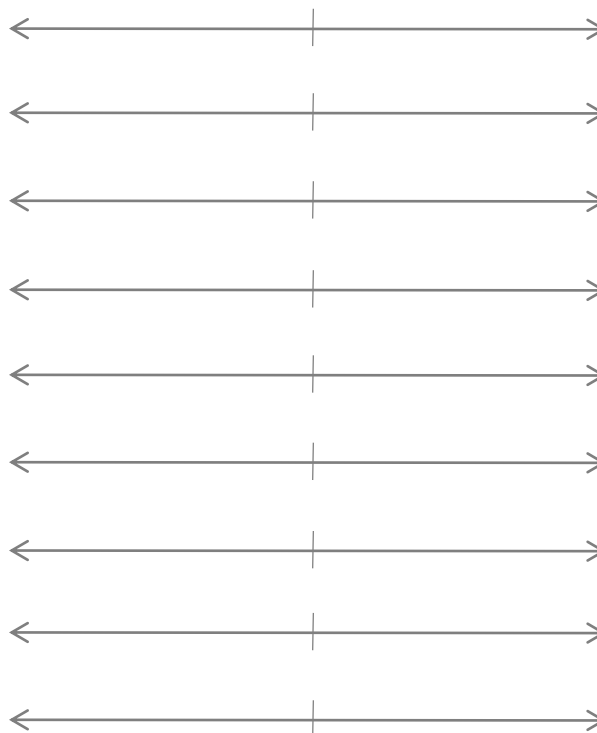
obiektywny

nieustępliwy

współzawodniczący

wymagający

skupiony na zadaniu

UCZUCIA

nieoficjalny

kieruje się wartościami

sentymentalny

zaangażowany

subiektywny

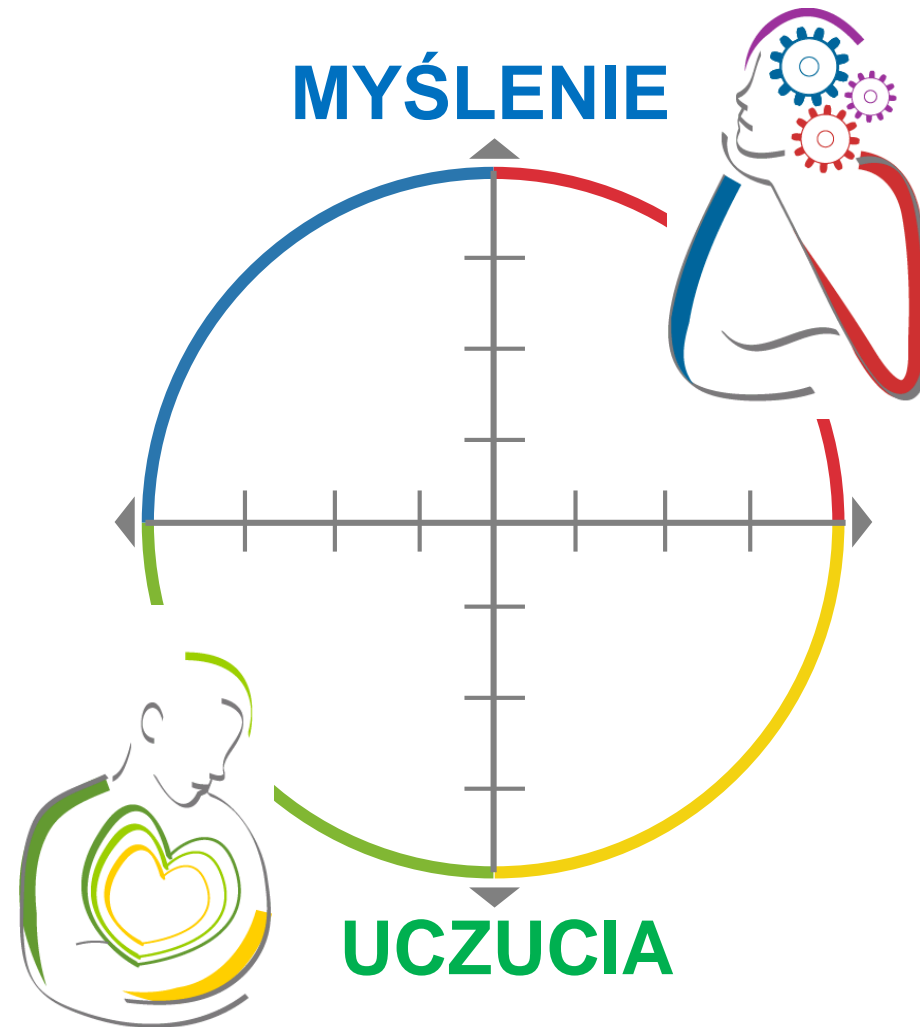
pojednawczy

współpracujący

wyrozumiały

skupiony na ludziach

Funkcje racjonalne na kole

Co widzisz?

eksperyment

- Opisz obraz.
- Żadnych pytań.
- Masz 20 s.

Funkcje irracjonalne (postrzegające)

DOZNANIA

dostrzega szczegóły

zainteresowany

teraźniejszością

realistyczny

konsekwentny

zdroworozsądkowy

praktyczny

precyzuje

przedstawia fakty

metodyczny

INTUICJA

dostrzega całość

zainteresowany

przyszłością

o bujnej wyobraźni

nieszablonowy

marzycielski

teoretyzujący

generalizuje

tworzy abstrakcje

spontaniczny

Funkcje irracjonalne (postrzegające)

- **Typy doznaniowe**

opisują kolory, kształty, koncentrują się na szczegółach, na tym czego tu i teraz mogą doświadczyć.

- **Typy intuicyjne**

koncentrują się na znaczeniu doświadczenia, widzą ogólny kontekst sytuacji, relacje i atmosferę.

Preferencje a energie kolorystyczne

Chłodny Niebieski

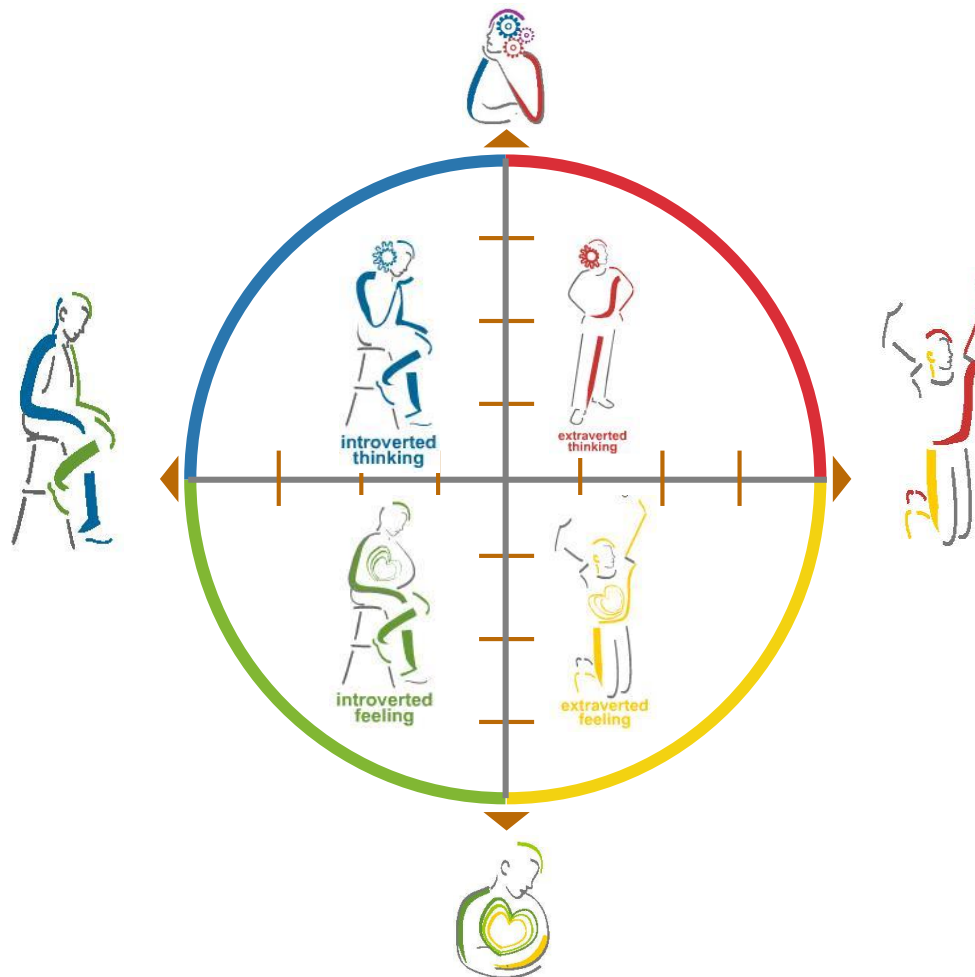
Introwersja i Myślenie

Dokładność i dążenie do obiektywizmu, koncentracja na procesach i szczegółach.

Kojący Zielony

Introwersja i Uczucia

Cierpliwość, refleksja, harmonia, orientacja na budowanie relacji indywidualnych.

Ognisty Czerwony

Ekstrawersja i Myślenie

Wysoka aktywność oraz tempo działania, koncentracja na faktach i celach.

Słoneczny Żółty

Ekstrawersja i Uczucia

Potrzeba i łatwość nawiązywania kontaktów, orientacja na działanie i nowe projekty.

w dobrym nastroju

w kiepskim nastroju

DISC

DISC

DISC

DISC

DISC

DISC

DISC

DISC

Energia czerwona - D

Mocne strony:

- Łatwo podejmuje decyzje
- Stanowczy, odważny
- Lubi konkurować, lubi wyzwania
- Niezależny, pewny siebie
- Skoncentrowany na wyniku, wymagający

Energia czerwona - D

Zagrożenia:

- Przytłaczający
- Nadużywa władzy
- Agresywny, bez ogródek
- Skoncentrowany na sobie

Pod presją – niewzruszony
Obawa – utrata kontroli

Energia żółta - I

Mocne strony:

- Towarzyski
- Lubi rozmawiać, otwarty
- Pełen entuzjazmu i energii
- Przekonywujący

Energia żółta - I

Zagrożenia:

- Krzykliwy
- Traci poczucie czasu
- Nieostrożny, niedyskretny
- Pobudliwy, postępuje pochopnie

Pod presją – niezorganizowany

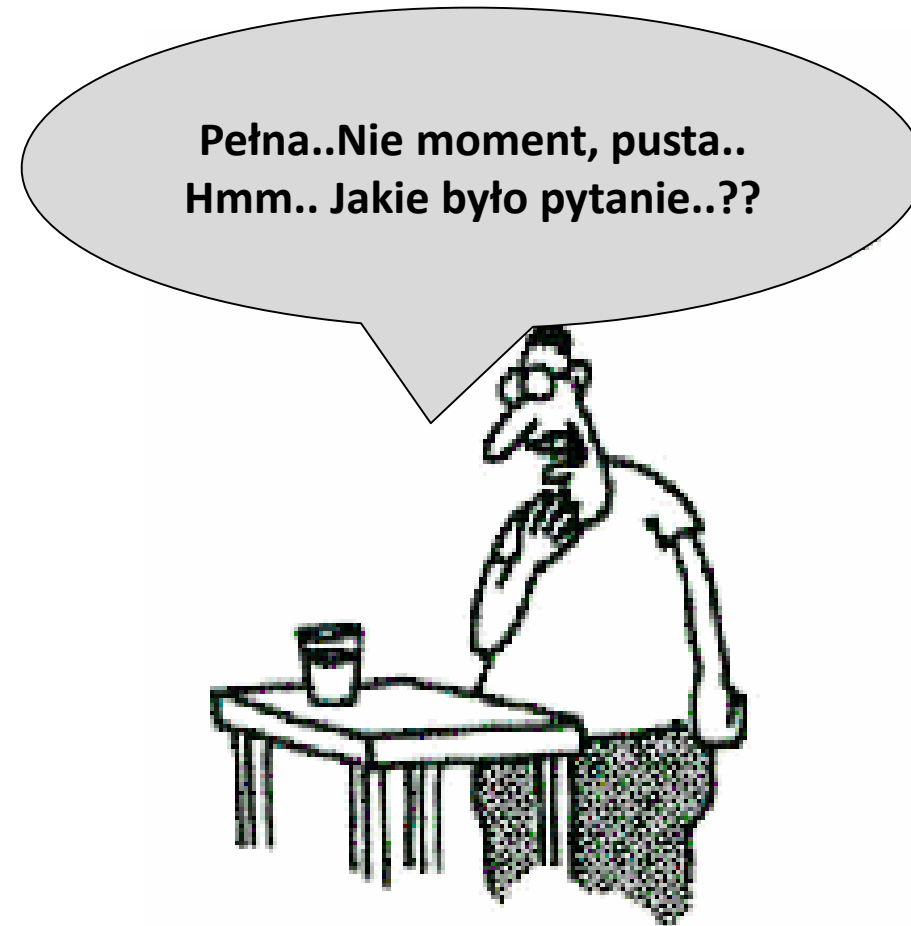
Obawa – odrzucenie przez otoczenie

Energia zielona - S

Mocne strony:

- Spokojny, opanowany
- Ostrożny, cierpliwy
- Dobry słuchacz, skromny
- Wzbudza zaufanie

Energia zielona - S

Zagrożenia:

- Uparty
- Unika zmian
- Nie wyraża opinii
- Opiera się nowym pomysłom

Pod presją – zbyt ustępliwy
Obawa – utrata stabilizacji

Energia niebieska - C

Mocne strony:

- Dokładny
- Przestrzega zasad
- Logiczny, ostrożny
- Formalny, zdyscyplinowany

Energia niebieska - C

Zagrożenia:

- Unika towarzyskości
- Nie wyraża opinii
- Utyka w szczegółach
- Nie podejmuje ryzyka

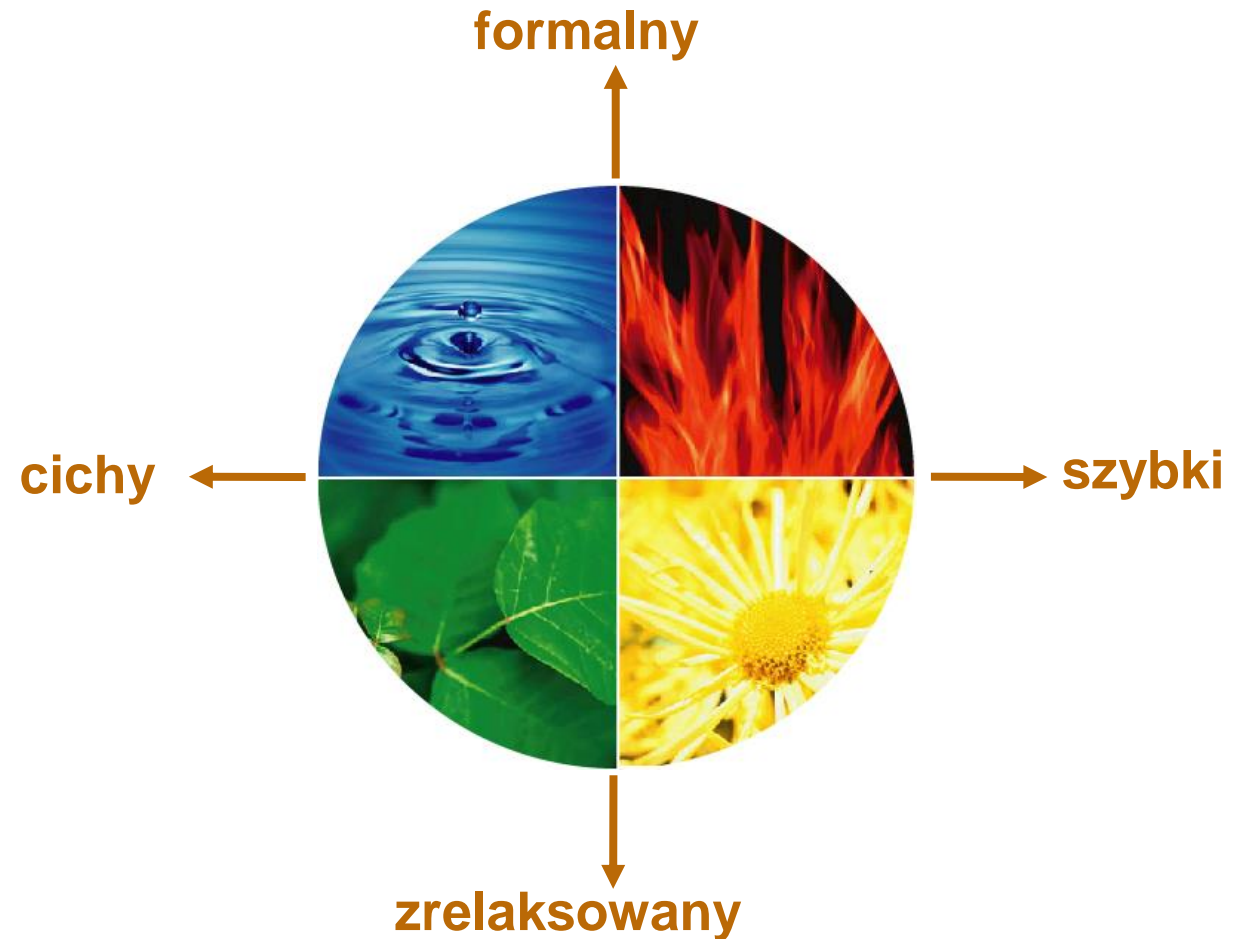
Pod presją – przesadnie krytyczny
Obawa – krytyka własnej pracy

Rozpoznawanie energii kolorystycznych

Zwróć uwagę na:

- Mowa ciała
- Sposób wypowiedzania się
- Interakcje
- Środowisko pracy

ćwiczenie: obserwuj i słuchaj!

ćwiczenie: obserwuj i słuchaj!

TVP 1
19.02.2012

ćwiczenie: obserwuj i słuchaj!

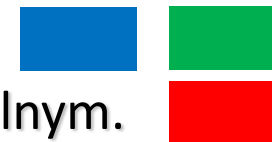

ćwiczenie: obserwuj i słuchaj!

Rozpoznawanie stylów komunikacyjnych

Marek jest trochę nieśmiały i cichy, lecz jest bardzo zdecydowanym menedżerem regionalnym.

Ceni uczciwego i uprzejmego przełożonego.

Odnosi sukcesy.

Nie lubi uczestniczyć w publicznych spotkaniach, czy promocjach sprzedaży, szczególnie jeśli musiałby spotykać nowych ludzi w nowych miejscach.

Z wykształcenia jest technikiem elektronikiem.

Jest najszczęśliwszy, kiedy może zarządzać po swojemu swoim regionem.

Uwielbia kreować nowe rozwiązania i inspirować nimi innych

Może potrzebować wsparcia w czasie zmian.

Lubi wyzwanie, jakie daje mu ta praca.

Chłodny Niebieski: podejście i komunikowanie się

Zdecydowanie tak...

bądź wnikliwy i dobrze przygotowany
przedstawiaj sprawy na piśmie
pozwól mi rozważyć szczegóły

Zdecydowanie nie...

podchodź zbyt blisko ani nie dotykaj
lekceważ ważnych kwestii
zmieniaj mojego sposobu działania

Kojący Zielony: podejście i komunikowanie się

Zdecydowanie tak...

Bądź cierpliwy i wspierający
Zwolnij i dostosuj się do
mojego tempa
Proś o opinie i daj czas na
odповідź.

Zdecydowanie nie...

Wykorzystuj mojej dobroci
Ponaglaj do podejmowania
decyzji
Zaskakuj w ostatniej chwili

Słoneczny Żółty: podejście i komunikowanie się

Zdecydowanie nie...

Zanudzaj mnie detalami
Wiąż mnie rutyną
Wymagaj abym pracował w
samotności

Zdecydowanie tak...

Bądź przyjacielski i
towarzyski
Bądź entuzjastyczny i wesoły
Bądź otwarty i elastyczny

Ognisty Czerwony: podejście i komunikowanie się

Zdecydowanie tak...

Bądź bezpośredni i
przechodź „do sedna”
Koncentruj się na celach i
efektach
Mów szybko, jasno, krótko

Zdecydowanie nie...

Wahaj się
Koncentruj się na uczuciach
Próbuj uzyskać przewagi

Wywieranie wpływu na osoby o dominującej energii niebieskiej

- Zwolnij, **dostosuj się do jego tempa** i pozwól mu skończyć to co ma do powiedzenia zanim przejdziesz do konkretów
- **Bądź bardziej formalny**
- **Bądź metodyczny** i dbaj o strukturę
- Swoje słowa **poprzyj dowodami**
- Pokaż swoją **wiedzę**
- Zadawaj pytania sondujące, aby naświetlić wątpliwości
- Przedstaw logiczne **alternatywy**
- Pamiętaj o **szczegółach, faktach i liczbach**
- **Przygotuj się dobrze**, zanalizuj wszystkie punkty widzenia i nie pozwól, aby jego szczegółowe pytania wybiły Cię z rytmu.

Wywieranie wpływu na osoby o dominującej energii zielonej

- **Dostosuj się do jego tempa** i bądź gotów podzielić się informacją o sobie
- Bądź bardziej otwarty
- Okaż osobiste zainteresowanie
- Pytaj go o zdanie
- Uważnie słuchaj
- **Poproś o feedback**
- Podkreśl **korzyści dla ludzi**
- **Nie naciskaj**, upewnij się, że odkryłeś wszystkie wątpliwości
- Pokaż korzyści dla ludzi
- Poproś o decyzję **w delikatny i przyjacielski sposób**
- Skup się na korzyściach dla innych ludzi
- Potwierdź szczegóły na piśmie
- Aktywnie słuchaj, **pokaż, że cenisz jego opinię** i że czekasz na jego wskazówki czy możecie już przejść dalej w rozmowie.
- Okaż prawdziwą **troskę i zainteresowanie**

Wywieranie wpływu na osoby o dominującej energii żółtej

- Bądź towarzyski
- **Rozmawiaj o nim**
- Nie podawaj zbyt wielu szczegółów
- Skoncentruj się na korzyściach
- **Podawaj barwne przykłady**

- Zadawaj pytania, aby w odpowiedziach **mógł wyrażać siebie**
- Oferuj **nowe inicjatywy**, twórz specjalne umowy, wyjątkowe ustalenia
- **Mów jasno**, określ kierunek
- Koncentruj się **na przyszłości**
- **Interesuj się nim**
- **Koncentruj się na ważnych, ogólnych** powodach, dla których powinien się zaangażować - musi wiedzieć, że gra jest warta świeczki

Wywieranie wpływu na osoby o dominującej energii czerwonej

- Bądź **bezpośredni** i pewny siebie
- **Nie owijaj w bawełnę**, nie wahaj się
- Uważaj na jego zniecierpliwienie
- **Nadążaj za jego tempem**, ale uważaj, aby nie przejść dalej bez odpowiedzi na faktycznie zadane pytanie
- Bądź dobrze zorganizowany i **operuj faktami**
- Odpowiedz na opór zadając **oparte na faktach i konkretnych pytania**
- **Jasno przedstaw alternatywy**
- Jeśli to możliwe, zarekomenduj jakieś rozwiązanie
- Przedstaw opcje i określ prawdopodobieństwo ich sukcesu
- Upewnij się, że **realizujesz to co powinieneś**

- **Skup się na faktach**, nie na uczuciach
- Bądź gotów szybko pójść naprzód
- Zawsze bądź gotów do rekomendacji lub przedstawienia własnego punktu widzenia - **on ceni prostolinijnych ludzi**

Podsumowanie zajęć

Zajęcia 7

UCZENIE OSÓB DOROSŁYCH I MŁODZIEŻY

Moduł Kompetencje Społeczne

Zajęcia 7: Uczucie osób dorosłych i młodzieży

Celem zajęć jest

- zwiększenie skuteczności edukacyjnej,
- poznanie różnic między uczeniem się dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- poznanie uczenia z zastosowaniem cyklu Kolba.

PROGRAM

1. Wyzwania w uczeniu innych (część I)
2. Specyfika uczenia młodzieży i osób dorosłych.
3. Cykl Kolba.
4. Piramida poziomów uczenia Dilts'a.
5. Wyzwania w uczeniu innych (część II).

Autorefleksja – uczenie się

- Zastanów się:
 - czy jest co zupełnie nowego czego nauczyłaś/eś się w ciągu ostatniego pół roku (poza tym kursem)? Niech to będzie nowa umiejętność, wiedza, o której będziesz mógł opowiedzieć koledze za chwilę
 - Czy pamiętasz sytuację, w której próbowałaś/eś kogoś czegoś nauczyć ale to się nie udało?
- Praca w parach:
 - **Osoba A** opowiada o sytuacji, w której się czegoś nauczyła: **osoba B** dopytuje, starając się znaleźć odpowiedź na pytanie co pomogło się tego nauczyć? Czemu się tego czegoś nauczyłaś/eś?
 - **Osoba B** opowiada o sytuacji, w której próbowała kogoś czegoś nauczyć i to się nie udało; **osoba A** dopytuje, aby zrozumieć czemu się to nie udało? co najbardziej utrudniło naukę?

Co usłyszę, zapomnę.

Co zobaczę, zapamiętam.

Co zrobię, zrozumiem.

Konfucjusz

Różnice w uczeniu się dzieci i dorosłych

PEDAGOGIKA (dzieci)	ANDRAGOGIKA (dorośli)
Podporządkowanie woli nauczyciela.	Samodzielność osoby uczącej się.
Budowanie doświadczenia w wyniku nauki.	Odnoszenie do doświadczeń uczonych rzeczy.
Powód uczenia: ciekawość . Dzieci uczą się wszystkiego co ciekawe (nowe).	Powód uczenia: potrzeba . Dorośli uczą się tego, co uznają za potrzebne.
Motywacja: zewnątrzna . Uczą się, aby uzyskać aprobatę (i nagrody) od ważnych dla nich ludzi	Motywacja: wewnętrzna Uczą się, żeby lepiej radzić sobie z wyzwaniami życia prywatnego i zawodowego.

Uczenie dzieci

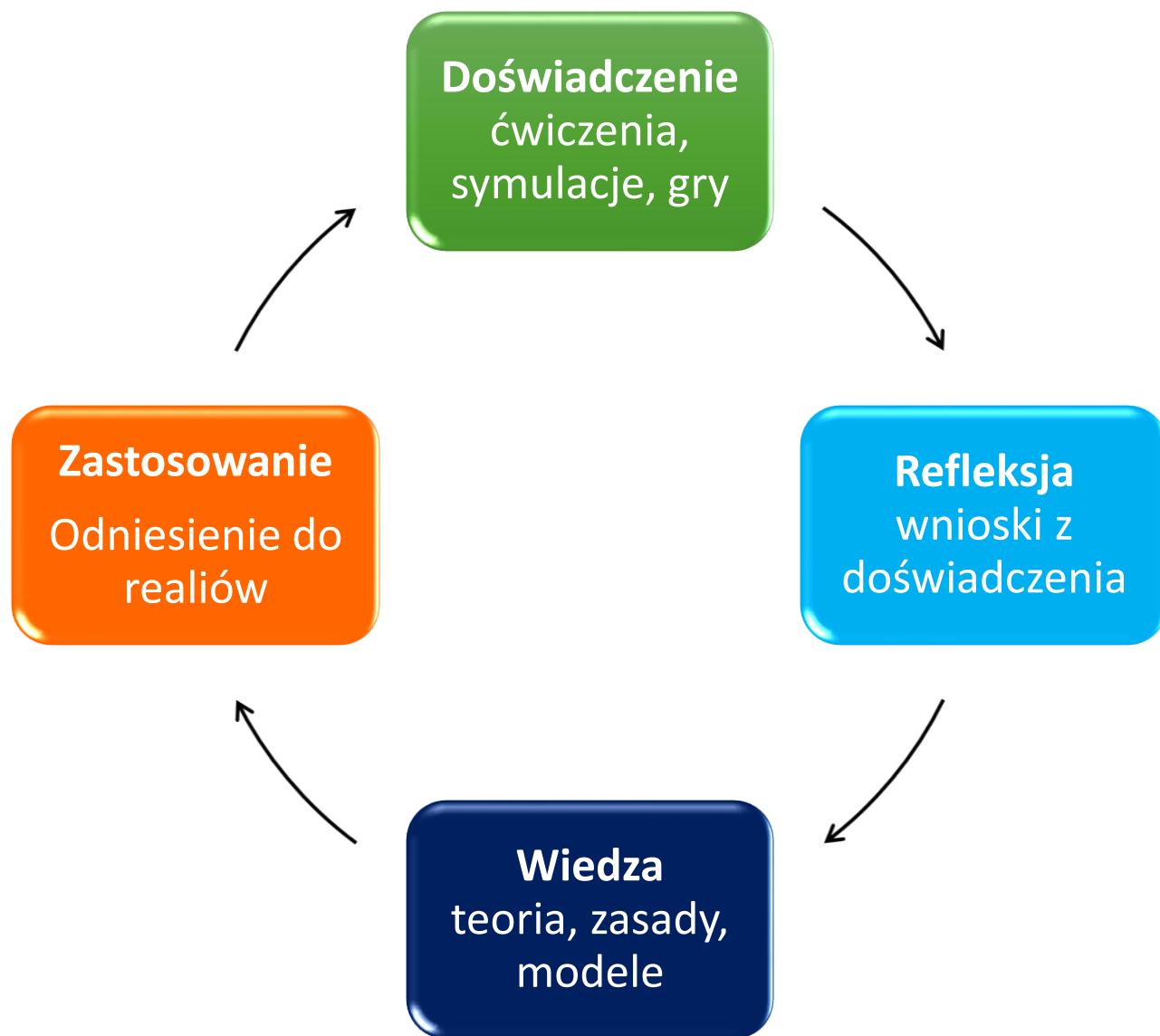
PEDAGOGIKA (dzieci)	WNIOSKI
Podporządkowanie woli nauczyciela.	Organizacja warunków , zadania, systematyczność
Budowanie doświadczenia w wyniku nauki.	Przedstawianie wiedzy w formie dostosowanej do poziomu percepcji i wiedzy. Budowanie pozytywnych doświadczeń (jako bazy do kolejnych)
Powód uczenia: ciekawość . Dzieci uczą się wszystkiego co ciekawe (nowe).	Nauka w formie zabawy. Zainteresowanie nowymi obszarami.
Motywacja: zewnątrzna . Uczą się, aby uzyskać aprobatę (i nagrody) od ważnych dla nich ludzi	System wzmacniania : zauważanie zaangażowania, docenianie postępów, okazywanie uznania i aprobaty

Uczenie młodzieży i dorosłych

ANDRAGOGIKA (dorośli)	WNIOSKI
Samodzielność osoby uczącej się.	Stwarzanie okazji, stymulowanie, pozostawianie wpływu. Dawanie okazji do decydowania nt. tego czego, kiedy i jak się uczy. Organizowanie praktycznych doświadczeń.
Odnoszenie do doświadczeń uczonych rzeczy.	Diagnoza „luki edukacyjnej”. Przedstawianie wiedzy w odwołaniu do posiadanej wiedzy. Wkomponowanie nowych treści do „starego obrazu” świata. Kluczowe jest utrwalanie wiedzy (powtórki!)
Powód uczenia: potrzeba. Dorośli uczą się tego, co uznają za potrzebne.	Dookreślenie, nazwanie lub wzbudzenie potrzeby. Odwoływanie się do potrzeb osoby uczącej się w trakcie procesu. Pokazywanie praktycznego zastosowania wiedzy.
Motywacja: wewnętrzna Uczą się, żeby lepiej radzić sobie z wyzwaniami życia prywatnego i zawodowego.	Wskazywanie korzyści. Pokazywanie potencjalnych powodów nauki, budowanie i wzmacnianie motywacji wewnętrznej. Zachęcanie i wskazywanie postępów pomaga wzmacniać motywację.

Cykl Kolba

- **Doświadczenie** – zapewnienie realnego przeżycia, zachęta do zrobienia czegoś, realne wykonanie lub symulacja, gra
- **Refleksja** – zebranie informacji o tym jak osoba działająca przeżywała sytuację, czego doświadczał, co jej odpowiadało, co było trudne itp.
- **Wiedza** – odwołanie do teorii, badań, modeli odnoszących się do uczonego zagadnienia, wsparcie się wiedzą teoretyczną
- **Zastosowanie** – jak praktycznie mogę wykorzystać tę wiedzę, kiedy i jak to zastosuję, planowanie wdrożenia

Piramida poziomów uczenia

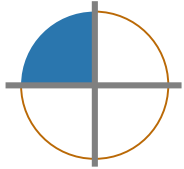
Narzędzia i metody uczenia

Wypiszmy wszystkie metody / narzędzia / sposoby uczenia - jakie przychodzą wam do głowy:

- Osoba mająca pomysł – mówi na głos daną metodę (np. „wykład”) i zapisuje ją pisakiem na karcie moderacyjnej.
- Kolejna chętna osoba zgłasza swój pomysł – i zapisuje go na karcie moderacyjnej...

Style uczenia się

Chłodny Niebieski | Synteza

Uczenie się poprzez abstrakcyjną konceptualizację uważną obserwację i analizę.

Preferuje naukę poprzez wykorzystanie dostępnych dowodów i argumentów oraz tworzenie nowych teorii i modeli.

Style uczenia się

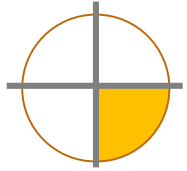
Kojący Zielony | Refleksja

Uczenie się poprzez gromadzenie informacji pochodzących z doświadczenia a następnie uważne ich przetwarzanie

Woli odkrywać źródła zdarzeń poprzez dociekanie rozważania i refleksję.

Style uczenia się

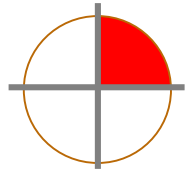
Słoneczny Żółty | Eksperymentowanie

Uczy się przebywając z innymi oraz chętnie uczestnicząc w grupowych przedsięwzięciach.

Woli mieć konkretne doświadczenia, które pozwolą mu eksperymentować w działaniu.

Style uczenia się

Ognisty Czerwony | Pragmatyzm

Uczy się poprzez praktyczne wykorzystanie teorii i koncepcji.

Lubi eksperymentować z nowymi pomysłami, aby znaleźć dla nich zastosowanie w praktyce.

Generalne zasady

- **Ewolucja zamiast rewolucji:** bazowanie na wiedzy podstawowej i rozwijanie jej (nabudowywanie)
- **Odwoływanie do doświadczeń** innych osób (ale podobnych im czyli np. innych beneficjentów)
- **Atmosfera akceptacji i otwartości** – sprzyja wymianie informacji, wątpliwości i zadawaniu pytań np. bez leku o ośmieszenie się
- Dawaj **możliwość zastosowania praktycznego** uczonych umiejętności. Podawaj realne przykłady
- **Nie zmuszaj do nauki.** Opisuj możliwości i warianty – pozwól decydować osobie, co jest dla niej ważne do opanowania na danym etapie
- **Stwarzaj „sytuacje edukacyjne”** - sytuacje w których można bezpośrednio wykorzystać, przećwiczyć omawiane zagadnienia

Podsumowanie zajęć

Zajęcia 8

SYTUACJE TRUDNE

Moduł Kompetencje Społeczne

PROGRAM

1. Trudne sytuacje po stronie osoby pomagającej.
2. Rozumienie oporu – trudne sytuacje po stronie Klienta.
3. Trudne sytuacje interpersonalne.

Przykładowe sytuacje trudne

- Ćwiczenie:
Dobierzcie się w pary.

Podyskutujcie i wypiszcie: przykłady sytuacji trudnych w procesie pomagania z jakimi się zetknęliście”

czas: 7 minut

Po ćwiczeniu: trener notuje przykładowe kategorie sytuacji trudnych na FC

Sytuacje trudne związane z osobą pomagającą

Jak możemy przeciwdziałać w przykładowych sytuacjach:

- Osobiste trudności psychologiczne i życiowe rzutują na pracę
- Wchodzenie w sytuacje poza moim zakresem uprawnień
- Podejmowanie interwencji w sytuacjach poza zakresem wpływu
- Wypalenie zawodowe

Wypalenie zawodowe

Objawy:

- dystansowanie się od swoich klientów,
- unikanie bliskich relacji,
- objawy somatyczne: kłopoty ze snem, bóle brzucha, kręgosłupa, migreny

- z czasem: coraz więcej niechęci do kontaktu z klientami oraz wroga postawa wobec nich

Wypalenie zawodowe

Jak powstaje?

- **Grzech omnipotencji**, czyli nie pamiętanie o „zasadzie ograniczonego wpływu”. Każda osoba, która angażuje się w pracę na rzecz pomagania ludziom jest narażona na przecenianie swojego wpływu. Ważne, żeby mieć jasność swoich celów i możliwości wpływania na zmianę w drugim człowieku.
- **Brak higieny pracy.**
- **Brak urlopu.**

Jak przeciwdziałać?

- **Supervizja lub interwizja** koleżeńska pomagają w dostrzeżeniu sygnałów, gdy zagubiliśmy się w tym procesie.
- Jeśli doświadczasz obecnie trudnej sytuacji w swoim prywatnym życiu ważne żebyś zadbał **najpierw o siebie** (zasada maski tlenowej w samolocie, najpierw sami nakładamy, później osobie słabszej).
- Dbaj o **balans życiowy**: korzystaj ze wsparcia innych ludzi, miej odskocznnię od spraw zawodowych, oddychaj, zadbaj o ciało i ruch.

Sytuacje trudne związane z beneficjentem

- Podział związany z wpływem: sytuacje na które mamy wpływ vs sytuacje niezależne od nas.
- Opór – z perspektywy osoby pomagającej to najwyraźniejszy sygnał, że kierunek proponowanych zmian albo ich ilość lub tempo nie są akceptowane /rozumiane przez beneficjenta.
Może to być odpowiedź, że należy dostarczyć więcej informacji, zweryfikować gotowość i motywację do zmian itp

Opór psychologiczny

Mniej lub bardziej świadomie manifestowana niechęć do zmiany.

- **Psychoanaliza:** wewnętrzna siłę przeciwdziałającą postępowi (w psychoterapii) lub zmianie. Jest to widoczny przejaw mechanizmów obronnych, zapobiegający doświadczaniu uczuć nieprzyjemnych lub "zakazanych" np. nienawiści, poczucia winy. Przykładem oporu może być zapominanie o sesjach, niewypełnianie zaleceń lekarskich albo uporczywe milczenie
- **Terapia systemowa:** zjawisko wynikające z zakorzenionych mitów rodzinnych, a także nieprawidłowo ukształtowanych granic.

Opór psychologiczny i zjawiska pokrewne

- **Bierny opór:** zjawisko wynikające z obrony przed lękiem poprzez ekspresję tłumionej, nie wyrażanej wprost, agresji. Ten mechanizm obronny polega na wycofywaniu się z relacji oraz zachowaniach negatywistycznych wobec wymagań otoczenia. (torpedowanie działań prozdrowotnych)
- **Acting out /odreagowanie/:** niekontrolowana, nieadekwatna do bodźca reakcja rozładowująca nagromadzone napięcie, często destruktywna, bez uwzględnienia negatywnych konsekwencji społecznych czy osobistych (samokrzywdzenie, wybuchy złości, narkotyki)

5 rodzajów oporu wg Kottler'a

- **Opór typu I** wynikający z niezrozumienia. Ten rodzaju opór pojawia się więc na skutek **nieprawidłowej komunikacji** w relacji klient – pomagacz (*T: Jak to się stało, że trafiła Pani na terapię? P: Jak to jak? Przyjechałam samochodem, a wcześniej sprawdziłam, jak dojechać w internecie...*).
- **Opór typu II** polega na tym, że klient nie wywiązuje się z ustalonych w toku pracy zadań czy poleceń na skutek **braku wiedzy**. Klientka zapytana o to, co czuje w danej sytuacji, może odpowiedzieć „nie wiem”, nie dlatego, że nie chce powiedzieć, ale po prostu nie potrafi na tym etapie terapii nazwać swoich stanów emocjonalnych.
- **Opór typu III** to efekt **braku motywacji** klienta, wywodzący się z nieadekwatnych oczekiwań lub też z braku wiary we własne możliwości (*P: Po co to wszystko... i tak nigdy nic mi się nie uda*). Ten typ oporu może pojawić się także wówczas, gdy klient nie dostrzega żadnych korzyści z pracy z terapeutą (*P: To niczego nie zmieni, po co mam to Pani opowiadać. Nic mi to nie da*).
- **Opór typu IV** pojawiający się na skutek **lęku i poczucia winy**. Ten typ oporu jest tożsamy, według Kottlera, z psychoanalitycznym jego ujęciem i oznacza zatrzymanie terapii na skutek wydobycia trudnych dla pacjenta treści.
- **Opór typu V** wynika z tzw. **wtórnych efektów symptomów** klienta. Oznacza to, że klient dostrzega korzyści płynące z posiadania „objawu” i oporuje przeciwko zmianie czy życiu „bez objawu”. Korzyści, jakie posiada z utrzymywania się symptomu, to m.in.: powstrzymywanie się od podejmowania działań, unikanie odpowiedzialności (uzależniony klient może oporować przeciwko nazwaniu siebie alkoholikiem, ponieważ do tej pory spychał odpowiedzialność za swoje picie na innych: „Piłem, bo mam wredną żonę; piłem, bo miałem stresy w pracy; musiałem się napić, bo wszyscy pili” itp.) oraz utrzymywanie status quo (klient może wybrać dalsze picie z obawy przed koniecznością „życia na trzeźwo”, a co za tym idzie – dokonaniem całościowych zmian w swoim funkcjonowaniu).

5 kroków radzenia sobie z oporem wg. J. Enright'a

Według Johna Enrighta pomaganie bez oporu jest możliwe, gdy spełnione są następujące warunki:

- Klient chce pomocy z własnej woli.
- Klient wie, co jest celem pracy/pomagania.
- Klient jest świadomy tego, czy ten cel jest możliwy do osiągnięcia w procesie pomocy.
- Klient akceptuje doświadczenie i osobę pomagającą.
- Klient wie, że zmiana, której oczekuje, ma swoje konsekwencje.

Etap 1 – uznanie chęci uczestnictwa w procesie pomagania

- Przejście z postawy „muszę tu być” na „chcę tu być”/”decyduję się na bycie tu”.

Sprawdzamy motywację klienta oraz uznanie do bycia w kontakcie za swój własny wybór. „Co Pana/Panią tutaj sprowadza?”, „Jaki jest powód naszego spotkania?”

Z odpowiedzi na to pytanie dowiadujemy się o nastawieniu klienta, o tym, czy ktoś go przysłał, czy przyszedł z własnej woli. Np. odpowiedź typu: „*Żona kazała mi przyjść*”, „*Kurator powiedział, że muszę się zgłosić*” – nie świadczy o wzięciu odpowiedzialności za spotkanie.

Musimy tak pokierować rozmową, żeby klient uznał, że sam chce spotkania i że jest to dla niego na ten moment możliwie najlepsze rozwiązanie.

Etap 1 - przykład

T: Co Pana tutaj sprowadza?

K: Żona kazała mi tu przyjść.

T: A Pan uznał, że to dobry pomysł?

K: Nie wiem właściwie..., chciała, to przyszedłem.

T: Rozumiem więc, że z jakichś powodów zdecydował Pan, że to jest dla Pana właściwe miejsce?

K: Czy ja wiem, właściwie wolałbym robić teraz coś innego, nie wiem... oglądać mecz na przykład.

T: To dlaczego nie ogląda Pan teraz meczu?

K: Bo żona postawiła mi ultimatum, że jeśli nie podejmę terapii, to ona odejdzie, rozwiedzie się ze mną, a ja tego nie chcę.

T: Czyli w jakimś sensie ze wszystkich możliwych miejsc, w których mógłby Pan teraz być, to wydaje się być najlepsze?

K: No niby tak, nie mam wyjścia, muszę tu być.

T: To nieprawda, nie musi Pan tu być, może Pan w każdej chwili stąd wyjść..., ale skoro Pan tu jest, to w jakimś sensie uznał Pan, że na ten moment w Pana życiu bycie tutaj... jest najlepszym rozwiązaniem?

K: Właściwie to tak... może to jest całkiem dobry pomysł, żebym tutaj był. A w zasadzie to na czym to wszystko polega?

Etap 2 – jaka jest istota problemu?

- **Ukonkretnienie problemu zgłaszanego przez klienta**

Kluczowym pytaniem jest: w jaki sposób klient doświadcza zgłaszanej trudności jako problemu?

Pomaga to w określeniu właściwego obszaru problemowego, co niewątpliwie sprzyja motywacji klienta oraz daje szansę na powodzenie.

Etap 2 - przykład

T: Co jest dla Pana problemem?

K: To, że wieczorem piję alkohol.

T: W jaki sposób wieczorne picie alkoholu jest dla Pana problemem?

K: Właściwie to nie wiem... to bardziej żonie z tym trudno, złości się... a ja chciałbym inaczej sobie radzić z tymi stresami w pracy, ale nie potrafię...

T: Czyli to bardziej chodzi o trudności w radzeniu sobie ze stresem związanym z pańską pracą?

K: Tak! To właśnie o to chodzi. Od jakiegoś czasu kompletnie sobie nie radzę w pracy; tam muszę mieć nerwy na wodzy, wie Pani – wszystko pod kontrolą..., a potem wracam do domu i to samo... nie chcę zadręczać żony tymi wszystkimi sprawami z pracy... i boję się, że wybuchnę, że będzie konflikt albo, że zacznę płakać czy coś, a to głupio jakoś... i tak wypijam to piwo, żeby jakoś się wyciszyć, a może zagłuszyć.

T: Z tego, co Pan mówi, wynika, że ma Pan kłopot z wyrażaniem emocji, że czuje Pan, że musi je kontrolować, bo jak Pan je puści, to albo będzie wybuch, albo płacz, a słyszę, że się tego Pan obawia, a może nawet wstydzi?

K: Dokładnie tak jest; ja nie umiem wyrażać emocji, chciałbym się tego nauczyć; właściwie to nawet nie umiem nazywać uczuć, czasem mam problem ze zrozumieniem tego, co ja właściwie czuję...

Etap 3 – czy cel jest możliwy do osiągnięcia?

- **Uniknięcie późniejszego podważania sensowności działań**

W tym miejscu zawierania kontraktu, klient powinien subiektywnie ocenić, czy stan pożądaný jest możliwy do osiągnięcia.

Istotne jest samo wewnętrzne przekonanie, że cel da się zrealizować. W przeciwnym wypadku praca nad nim będzie nieefektywna.

Etap 4 – zaakceptowanie osoby terapeuty/pomagacza

- **Weryfikacja zgody na pracę z nami „takimi, jacy jesteśmy”**

Zgoda klienta na pracę z osobą wspierającą „taką, jaką ona jest” pozwala uniknąć oporu w dalszych etapach terapii/pomocy.

Pozwala także ponazywać różne lęki czy wątpliwości klienta, które mogą być ściśle związane z osobą pomagacza (wiek, płeć, doświadczenie życiowe).

Etap 5 – badanie konkurencyjnych motywów

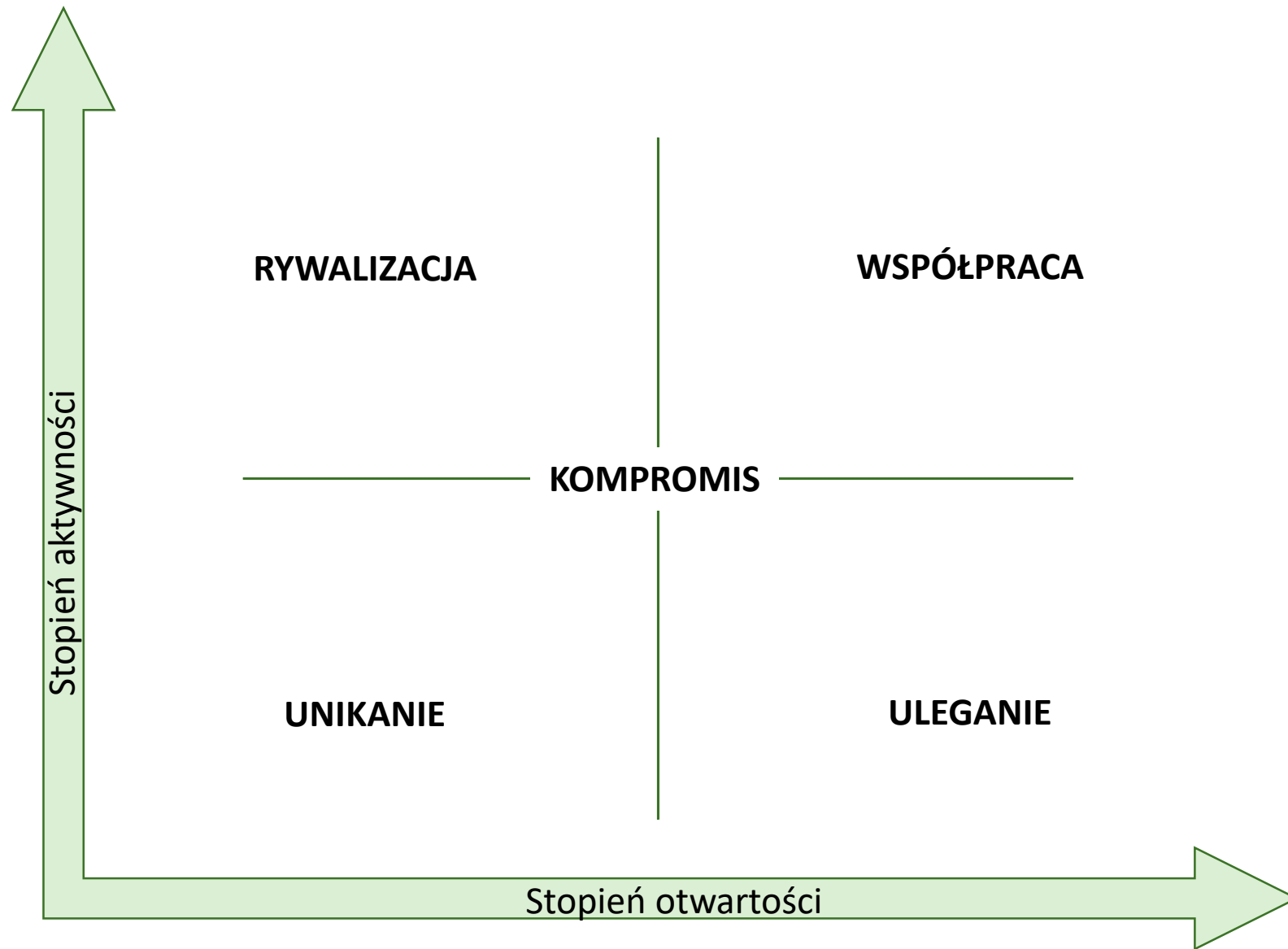
- **Identyfikacja wtórnych korzyści z problemu/sytuacji.**

Spełnienie tego warunku polega na uświadomieniu klientowi konsekwencji „życia bez objawu”, a tym samym zidentyfikowaniu zysków, jakie posiada on z utrzymywania się danej trudności czy problemu. Warto więc w takiej sytuacji zbadać, co daje pacjentowi posiadanie problemu, jakie plusy „ma” z niego.

Postępowanie „jak zwykle” daje ulgę i klient ma mniej frustracji niż próbowanie nowych rozwiązań. Warto o tym rozmawiać i brać pod uwagę w czasie wdrażania nowych sposobów funkcjonowania.

Style reagowania w konflikcie.

- Napiszcie na kartce przykładową wypowiedź, która była dla Ciebie trudna (np.: atak, oskarżenie, pytanie). Coś co „wybiło Cię z butów” i nie bardzo wiedziałeś jak się zachować.
- Przekaż swoją kartkę z „trudnym tekstem” osobie siedzącej po Twojej lewej stronie.
- Napisz na kartce odpowiedź, na tekst który otrzymałeś. Zareaguj zgodnie z pierwszą swoją intuicją, myślą.
- Wypełnijcie test Thomasa-Killmana nt. stylów reagowania w sytuacjach konfliktowych

- Praca w podziale na 3 zespoły.

Struktura interwizji

- Przedstawienie trudnej sytuacji w formie pytania.
- Czas na pytania o kontekst i działania ze strony grupy.
- Czas na interpretacje, hipotezy i rady.
- Podsumowanie przez osobę zgłaszającą „co z tego biorę”.

Podsumowanie zajęć

Zajęcia 9

REKRUTACJA

Moduł Kompetencje Społeczne

Zajęcia 9: Rekrutacja

Celem zajęć jest

- usystematyzowanie wiedzy w obszarze efektywnego poszukiwania pracy,
- jak uczyć i wspierać swoich podopiecznych w skutecznym poszukiwaniu pracy.
- poznanie oczekiwań pracodawców,
- sposoby tworzenia przekonujących dokumentów rekrutacyjnych oraz sposoby przygotowywania się i uczestniczenia w rozmowach rekrutacyjnych.

PROGRAM

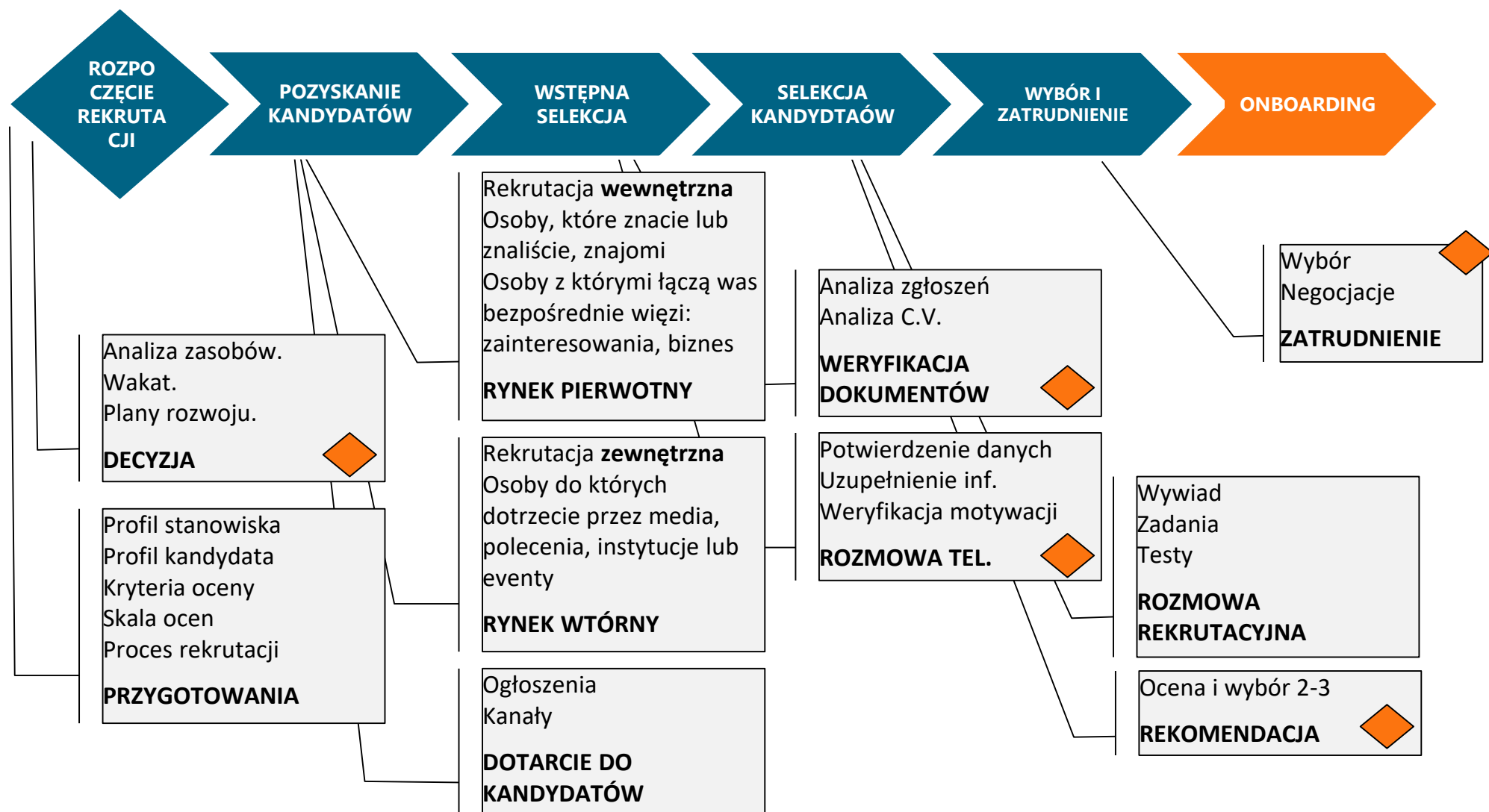
1. Dobre dokumenty rekrutacyjne, czyli jakie?
2. Analiza C.V.
3. Przygotowanie do rozmowy rekrutacyjnej - dlaczego szczerść popłaca?
4. Jak wspierać podopiecznych w przygotowaniach.

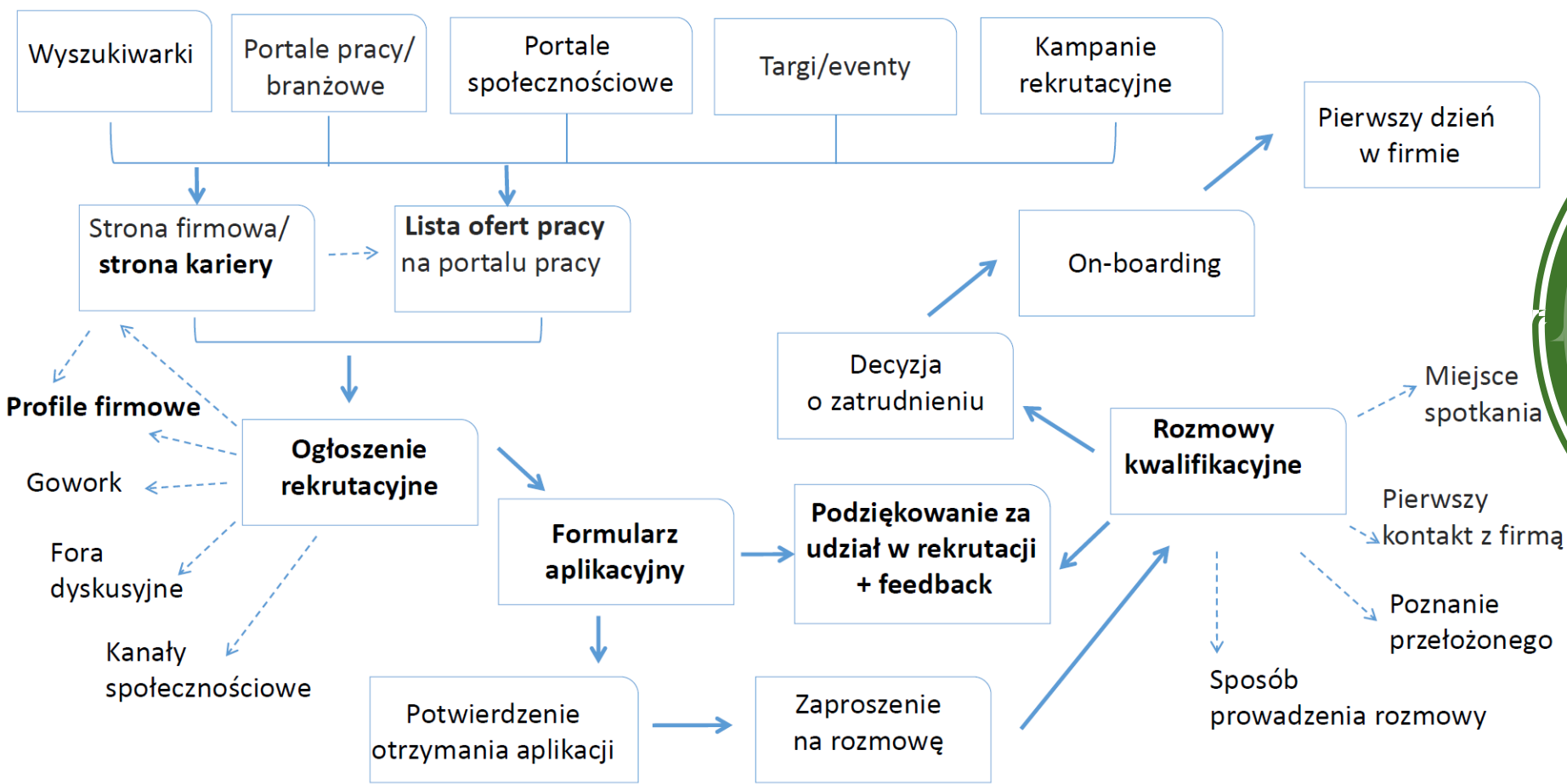
Niech podniesie rękę każdy kto...

- Napisał kiedyś swoje C.V.
- Napisał kiedyś List Motywacyjny.
- Wysyłał kiedyś swoje C.V.
- Otrzymał jakąś pracę dzięki „poleceniu” przez osobę znajomą.
- Był kiedyś na rozmowie rekrutacyjnej.
- Przygotowywał się jakoś do rozmowy rekrutacyjnej

Przykładowy „klasyczny” proces rekrutacji

Nowocześnie szy proces rekrutacji

**Innowacyjny
proces
rekrutacji**

- W jaki sposób Asystent może wspierać w poszukiwaniu pracy?
- Praca w parach:
napiszcie po minimum 3 przykładowe pytania padające na rozmowie rekrutacyjnej.

Jak zwiększyć prawdopodobieństwo znalezienia pracy?

- Motywowanie do aktywnego działania i niezrażania się porażkami.
- **Dookreślenie doświadczeń, umiejętności i mocnych stron – oraz obszaru poszukiwania** (branża, zajęcia).
- Wsparcie w analizie ogłoszeń i **przygotowaniu C.V.**
- **Wsparcie techniczne:** poszukiwanie informacji o firmie, edycja dokumentacji.
- Wsparcie w przygotowaniu do rozmowy rekrutacyjnej - **symulacja rozmowy.**
- Uświadamianie zasad: adekwatny ubiór, punktualność, podstawowa wiedza o potencjalnym pracodawcy.

Dookreślenie obszaru poszukiwań

- Analiza wiedzy i umiejętności.
 - Posiadane wykształcenie
 - Mocne strony wynikające z doświadczeń zawodowych „co robił dobrze”?
 - Mocne strony wynikające z umiejętności: „co robi najlepiej”?
 - Wypisanie zainteresowań i rzeczy które lubi robić.
- Analiza dotychczasowych miejsc pracy
 - Gdzie pracował najdłużej?
 - Co było fajnego w tej pracy i co mu się podobało? Co mu się podobało na innych stanowiskach?
 - Co mu przeszkadzało w tej pracy? Co mu przeszkadzało na innych stanowiskach?
 - Dlaczego zmienił/stracił pracę?
- Pytania „o cud”?
 - Gdyby wszystko było możliwe, to uwzględniając jego doświadczenia i umiejętności: jaka praca byłaby dla niego idealna?

Jak zwiększyć prawdopodobieństwo znalezienia pracy?

DOPASOWANIE

- Kim jest pracodawca, jakie wartości i styl działania promuje? Kogo szuka pracodawca? Jakie obowiązki będę wykonywał? Co może być najważniejsze na danym stanowisku? Czego szuka i co może cenić pracodawca? **Zdobycie wiedzy o pracodawcy, przygotowanie 1-2 pytań do pracodawcy**

PIERWSZE WRAŻENIE

- Wygląd adekwatny do sytuacji. Zachowanie spójne z opisem w C.V. Pewność, naturalność i uczciwość. **Przemyślenie doświadczeń w obszarze merytorycznym.**

ZAINTERESOWANIE

- Odpowiadanie na pytania: konkretnie, z podaniem przykładów, faktów i liczb.
- Pokazanie swoich „mocnych” cech. **Przygotowanie: nazwanie mocnych i słabych cech osobowościowych.**

PODJĘCIE DECYZJI

- Pokazanie zaangażowania i motywacji. Jasna informacja o gotowości czasowej do rozpoczęcia pracy. **Przemyślenie obszaru motywacyjnego - dlaczego zależy mi na tej pracy?**

Lepsze C.V.

- praca w 4 osobowych zespołach
- omówienie i zapisanie na FC algorytmu postępowania w sytuacji:

„Widzisz interesujące Cię ogłoszenie...

- co robić krok po kroku by przygotować C.V maksymalizujące szansę na otrzymanie zaproszenia na rozmowę?”

Kroki przygotowania dobrego C.V.

- Właściwe rozumienie oczekiwań pracodawcy – analiza ogłoszenia
- Zapoznanie się ze specyfiką pracodawcy: strona www / opinie w Internecie
- Analiza własnych doświadczeń, mocnych stron i predyspozycji
- Przygotowanie/modyfikacja C.V. – wyeksponowanie mocnych stron istotnych dla potencjalnego pracodawcy

Jakie elementy powinno zawierać C.V?

- Imię i nazwisko
- Adres zamieszkania, dane kontaktowe, telefon i mail
- Data urodzenia
- Zdjęcie (adekwatne)
- Wykształcenie (wraz z datami)
- Doświadczenie zawodowe (wraz z datami, ciągłość historyczna)
- Dodatkowe szkolenia/kursy (wraz z datami)
- Dodatkowe umiejętności
- Sukcesy
- Zainteresowania

Schemat rozmowy rekrutacyjnej

- przedstawienie
- pytania „biograficzne” związane z C.V.
 - ostatnia praca
 - ostatnia stanowisko zbliżone do tego na jakie się aplikuje
 - Daty i czas trwania zatrudnienia
 - Powody zmian pracy
- pytania „o dowody” czyli behawioralne
 - analiza cech osobowościowych - miękkich
- analiza motywacji
- mini zadania, symulacje i testy

Jak dobrze przeprowadzić symulację?

- Zaproszenie Klienta do takiej formy pracy.
 - Wyjaśnienie celu.
 - Wyjaśnienie przebiegu.
 - Ramy czasowe: ile potrwa dana symulacja?
 - Zasady przerywania: „trener” może w każdej chwili poprosić o „stop – klatkę” aby skomentować działanie, wzmocnić szczególnie dobre zachowanie, skorygować na bieżąco błędy.
 - Odpowiedź na pytania i wątpliwości (np. że to „sztuczna sytuacja”)
- Wprowadzenie w rolę: kto kim jest i na czym polega zadanie?
- Przeprowadzenie symulacji
- Omówienie symulacji
 - Poproszenie osoby „uczącej się” o samoocenę i refleksje
 - Informacja zwrotna od „trenera”
 - Ustalenia „co dalej”?

Symulowana rozmowa rekrutacyjna

- Praca w czwórkach:
 - osoba trenująca gra Asystenta wcielającego się w „rekrutera”.
 - Druga osoba wciela się w Klienta (Klient dostaje instrukcja od trenera).
 - Pozostałe dwie osoby: obserwatorzy.
- Zadanie
 - **Zaproś** Klienta do odegrania „symulacji”.
 - **Poprowadź** symulowaną rozmowę rekrutacyjną. Zbadaj przygotowanie merytoryczne oraz obszar motywacji i zaangażowania.
 - Po scence: **udziel informacji zwrotnej** Klientowi na temat jego sposobu prowadzenia rozmowy
 - Na zakończenie: klient oraz dwaj obserwatorzy omawiają z „Asystentem” swoje obserwacje

Podsumowanie zajęć

**Materiały zostały przygotowane w ramach projektu
„Usamodzielnieni finansowo – szkolenia dla osób działających na rzecz dzieci w pieczy zastępczej oraz ich rodzin biologicznych”
współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.**

Wydawca:
**Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Małopolska Szkoła Administracji Publicznej**

Kraków 2019 r.